

Pogajanja o plačni politiki

Cilj ZSSS – povečevanje v enakem znesku

Če delodajalci ne bodo pripravljeni sprejeti niti naših minimalnih predlogov o drugačni eskalaciji, je škoda izgubljati čas z nadaljevanjem pogajanj, ki trajajo brez večjih premikov že od novembra lani. Če se bo tako nadaljevalo ne bo mogoče podpisati niti novega socialnega sporazuma, ki ga potrebujemo, saj bo v prihodnjem letu nastala pravna praznina. Delavcem bo v tem primeru ostala le še možnost, da svoje dosežejo na ulici. Takšno je povzeto sporočilo predsednika in izvršnega sekretarja ZSSS Dušana Semoliča in Braneta Mišiča na tiskovni konferenci to sredo.

ZSSS želi na pogajanjih (nadaljevala se bodo v zadnjem tednu avgusta) doseči spremembo pri eskalaciji. Namesto da bi se plače zaradi rasti cen življenjskih potrebščin povečale vsem v enakem odstotku, bi vsem dodali enak znesek. Mišič meni, da bi cilj – odpravo razkoraka med izhodiščnimi plačami po kolektivnih pogodbah in minimalno plačo – najhitreje dosegli tako, da bi vsem dodali pet odstotkov povprečne plače v

lanskem letu, kolikor naj bi denimo znašala ciljna inflacija v naslednjem letu. Izhodiščne plače za prvi tarifni razred bi tako porasle za deset odstotkov, za deveti tarifni razred pa le za 3,7 odstotka. Masa denarja za izplačilo plač bi v tem primeru bila večja za dva do tri odstotke. Tolikšno povečanje plač ne bi v ničemer ogrozilo okvirjev začrtane makroekonomske politike. Mišič meni, da so možne so tudi drugačne rešitve, na primer povečanje izhodiščnih plač za prvi tarifni razred ali povečanje izhodiščnih plač za prvih pet tarifnih razredov. V vseh primerih bi se razlike med plačami zmanjšale, postopno bi se zmanjšal tudi razkorak z minimalno plačo. Posledice za maso plač bi bile večje kot

po prvi varianti. Vsekakor je za odpravo razkoraka med izhodiščnimi in minimalno plačo potrebno povečati maso plač.

“Nov način usklajevanja plač z rastjo cen življenjskih potrebščin (eskalacija) želimo uveljaviti zdaj, ko je v gospodarstvu konjunktura. To povečanje ne bi povzročilo recesije, niti ogrozilo delovnih mest v tekstilni in lesni industriji, kot nam neutemeljeno očitajo predstavniki delodajalcev, zlasti podpredsednik GZS. Konkurenčnost na trgih ni odvisna zgolj od plač. Lastna cena izdelave enega čevlja je po izračunih v Sloveniji enaka kot v Nemčiji, čeprav zasluži nemški delavec 2,5 krat več kot naš. Uspešnost podjetij je odvisna tudi od zadovoljstva delavcev.

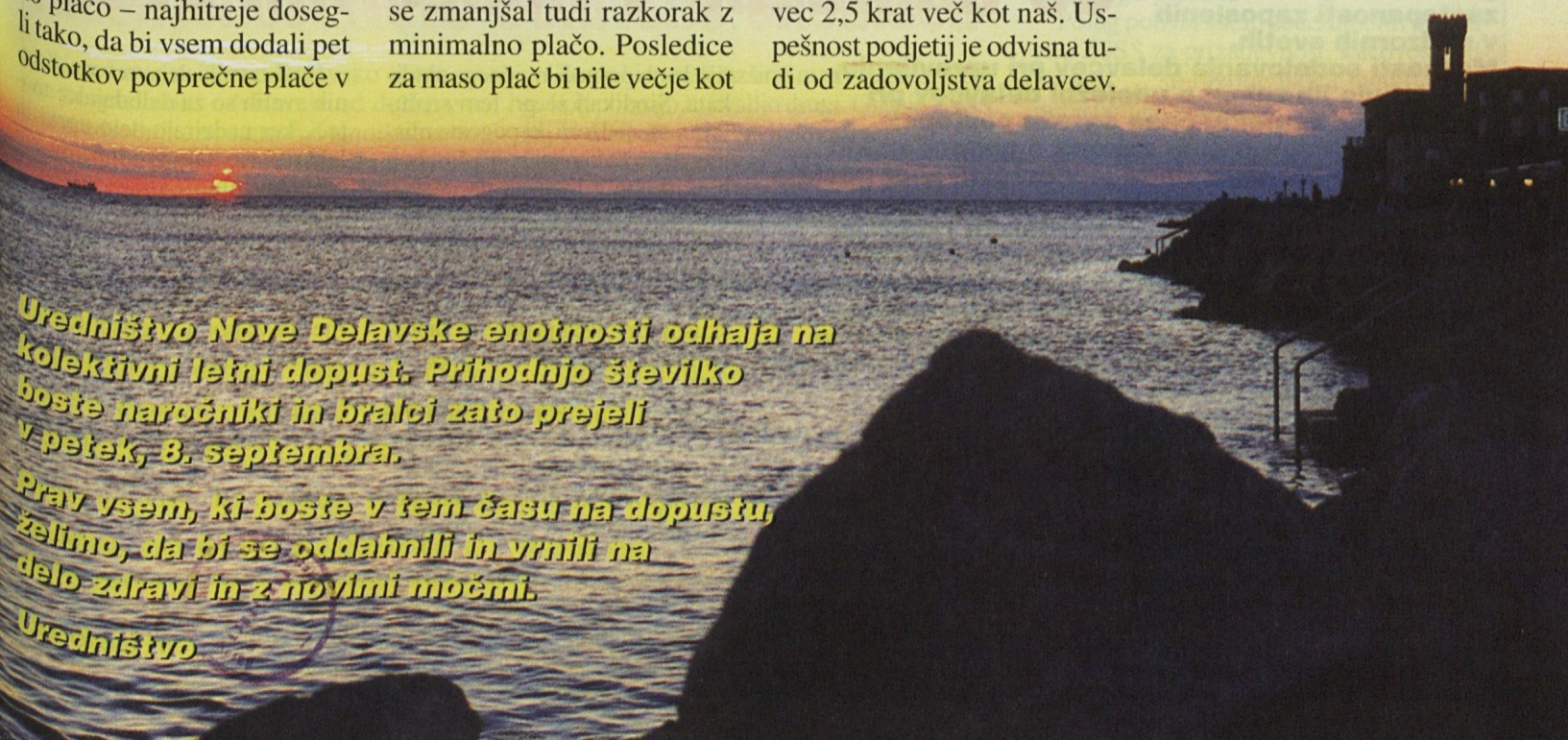
Delodajalce moramo prisiliti, da konkurenčnosti ne bodo gradili zgolj na nizkih plačah. Med njimi je preveč takšnih, ki ne znajo nič drugega kot kazati na previsoke plače delavcev.

Spoštujemo predstavnike združenja delodajalcev, ki so sicer trdi, vendar legitimni pogajalci. Drugače je s pogajalci iz GZS, saj ta organizacija temelji na obveznem članstvu in članarina, ki jo prejemajo, ni odvisna od njihovih odločitev. Ker proti interesom delavcev nastopajo zelo odločno, za svoje pa znajo poskrbeti, njihova dvoletnost zelo bode v oči. Mi sindikalisti pa smo na trgu,” je dodal Dušan Semolič.

Uredništvo Nove Delavske enotnosti odhaja na kolektivni letni dopust. Prihodnjo številko boste naročniki in bralci zato prejeli v petek, 8. septembra.

Prav vsem, ki boste v tem času na dopustu, želimo, da bi se oddahnili in vrnili na delo zdravi in z novimi močmi.

Uredništvo

Pismo mag. Dušana Semoliča dr. ANDREJU BAJUKU, predsedniku Vlade Republike Slovenije

Spoštovani gospod predsednik!

Icec Videm Krško (današnji Vipav Videm Krško), ki je v stoodstotni lasti Investicijske in poštne banke Praga, in navedena banka sta na ustavno sodišče vložila pobudo za oceno ustavnosti 79. člena zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU).

Ustavno sodišče je na seji dne 15. junija 2000 odločilo, da je 1. odstavek 79. člena ZSDU v neskladju z ustavo ter naložilo državnemu zboru, da mora to neskladnost odpraviti najkasneje v enem letu od objave odločbe v Uradnem listu RS (do 6. 7. 2001).

Predlagatelj sta v svoji pobudi tudi predlagala začasno zadržanje izvrševanja izpodbijane zakonske določbe, kar pa je ustavno sodišče zavrnilo.

Sporni 79. člen ZSDU se glasi:

“Število predstavnikov delavcev v nadzornem svetu se določi s statutom družbe, vendar ne more biti manjše od tretjine članov nadzornega sveta v družbi, kjer je zaposlenih do 1000 delavcev, in ne manjše od polovice članov nadzornega sveta v družbi, kjer je zaposlenih več kot 1000 delavcev.”

Ustavno sodišče v obrazložitvi odločbe ugotavlja, da delavcem v gospodarskih organizacijah zagotavlja pravico do sodelovanja pri upravljanju 75. člen Ustave RS ter da je na tej podlagi ZSDU bil sprejet kot sistemski predpis, ki vsebinsko ureja uresničevanje te ustavne pravice s tem, da sistematično ureja vpliv delavcev in njihovih neposredno izvoljenih predstavnikov na odločanje v različnih organizacijah. Po mnenju ustavnega sodišča je določba ZSDU o najmanj polovici delavskih predstavnikov v nadzornem svetu v družbah z več kot 1000 zaposlenimi v neskladju z ustavno pravico lastnikov kapitala do uživanja lastnine in do svobodne gospodarske pobude.

Ustavno sodišče je v svoji odločbi sicer ugotovilo, da je iz navedenih razlogov 1. odstavek 79. člena ZSDU v neskladju z ustavo, vendar iz obrazložitve odločbe zelo jasno izhaja, da je sporna le določba o najmanj polovici delavskih predstavnikov v nadzornih svetih družb z več kot 1000 zaposlenimi, da pa “ji neustavnosti ni mogoče očitati v delu, ki uzakonja sodelovanje predstavnikov delavcev v nadzornem svetu in v delu, ki predpisuje najmanj tretjinsko zastopanost”.

Za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije je delavsko predstavništvo v nadzornih svetih gospodarskih družb ena od najpomembnejših soupravljaljskih pravic, ki jih določa ZSDU

Praksa tudi dokazuje, da v nobenem od maloštevilnih podjetij v Sloveniji z več kot 1000 zaposlenimi ni nadzornega sveta, v katerem bi imeli zaposleni več kot polovico svojih predstavnikov in prav v vseh teh primerih je predsednik nadzornega sveta predstavnik kapitala in ima v primeru neodločenega izida glasovanja odločilen glas. To pomeni, da v nobenem primeru ni ogrožena pravica predstavnikov kapitala, da v nadzornih svetih sprejemajo odločitve po svoji meri. V tem primeru gre torej za zakonsko določbo, ki je po odločbi Ustavnega sodišča v neskladju z ustavo, vendar pa se ta določba v praksi izvaja tako, da ustavna pravica lastnikov kapitala do uživanja lastnine in pravica do svobodne gospodarske pobude nista ogroženi.

Za ZSSS zato niso sporni razlogi, zaradi katerih je Ustavno sodišče razveljavilo 1. odstavek 79. člena ZSDU, močno pa nas skrbi, da bodo v postopku spreminjanja zakonodaje prevladali interesi nekaterih političnih skupin in delodajalskih organizacij, ki želijo odpraviti inštitut delavskega predstavništva v nadzornih svetih gospodarskih družb.

Našo upravičeno skrb potrjuje “Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o gospodarskih družbah”, ki ga je državni zbor že obravnaval v prvem branju in ki v 45. členu med drugim določa, da se v 264. členu ZGD doda tudi novi odstavek, ki se glasi:

“Največ eno tretjino vseh članov nadzornega sveta, ki zastopajo interese zaposlenih, lahko izvoli svet delavcev.”

Predlog tega zakona je v državni zbor posredovala prejšnja vlada v okviru projekta usklajevanja slovenskega prava družb s pravom EU

Če bo takšna sprememba zakona sprejeta, bo predstavništvo delavcev v nadzornem svetu posamezne gospodarske družbe v celoti odvisno od tega, ali bodo lastniki v statutu družbe določili v sestavi nadzornega sveta tudi predstavnike delavcev. Če jih ne bodo, bi to pomenilo dejansko odpravo inštituta delavskega predstavništva v nad-

Na redni tiskovni konferenci vodstva ZSSS prejšnji petek sta Dušan Semolič in Milan Uroša govorila o vprašanih zastopanosti zaposlenih v nadzornih svetih.

Možnosti sodelovanja delavcev pri upravljanju, opredeljuje jih zakon o udeležbi delavcev pri upravljanju, že nekaj časa ogroža postopek sprejemanja sprememb zakona o gospodarskih družbah. Že prejšnja vlada je v državni zbor poslala predlog, po katerem bi bila zastopanost zaposlenih v nadzornih svetih odvisna od statuta podjetja. Novo nevarnost za ustrezno zastopanost delavcev v nadzornih svetih je povzročila odločba ustavnega sodišča, s katero je razveljavljen člen zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju – ta določa najmanj tretjinsko zastopanost delavcev v podjetjih z do 1000 zaposlenimi in najmanj polovično zastopanost v večjih podjetjih.

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju je tudi po zaslugi Svobodnih sindikatov zelo sodo-

ben in vzdrži primerjavo z evropsko zakonodajo. Pravice, ki jih daje zaposlenim, lahko le-ti izkoris-

ZSSS brani pravico delavcev do udeležbe v nadzornih svetih

tijo le ob pomoči močnega sindikata. Sindikati se pri tem srečujejo z menedžerji, ki pogosto mislijo, da so za kapital boljši čim bolj hierarhični odnosi in da je soupravljanje ovira za povečanje produktivnosti. Vsa leta od sprejetja zakona namreč prihaja do poskusov njegove spremembe – poskusov zmanjšanja pravice zaposlenih. Ob odločbi ustavnega sodišča, ki razveljavlja udeležbo zaposlenih v nadzornih svetih, bo ZSSS storila vse, da ta razveljavitev ne bo zlorabljena za dosego namenov, ki jih delodajalci ponavljajo ob vsaki priložnosti.

Predstavniki delavcev v nadzornih svetih so za delodajalce močnejši, ker nadzirajo delo uprav in lahko prejemo vse informacije o poslovanju.

ZSSS ponuja vladi roko, možnost, da se sporno vprašanje reši z dogovorom. Še najboljše bi bilo, če bi vlada sporni predlog sprememb zakona o gospodarskih družbah, ki ga je sklenila v avgustu posredovati državnemu zboru, umaknila iz procedure.

Če vlada tega ne bo upoštevala, so mogoče tudi demonstracije; skladno z zahtevami iz podjetij jih bo organizirala ZSSS.

F. K.

zornih svetih. Delavci so ekonomsko in socialno šibkejša stran v odnosu do delodajalcev in lastnikov. Zakonodaja in drugi predpisi v EU in njenih članicah zmeraj določajo njihove minimalne pravice, zato bi takšna ureditev predstavljala veliko izjemo v evropski pravni uređitvi na tem področju.

To so procesi, ki so v direktnem nasprotju s tistimi, ki se odvijajo v Evropski uniji, kjer se krepi delavsko soupravljanje kot pomemben element poslovne uspešnosti podjetij in je eden najpomembnejših členov evropskega socialnega modela. Rezultat tega je že sprejeta Direktiva EU 94/45 o evropskih svetih delavcev ter predlog Direktive EU o statutu evropske družbe, h kateri je dalo soglasje že 14 od 15 držav članic EU. Ta uvaja tudi na tej ravni najmanj tretjinsko predstavništvo delavcev v nadzornih svetih gospodarskih družb.

ZSSS je na ta "spodrsrljaj" opozorila prejšnjo vlado. Ta je ugotovila napako in na seji 23. 12. 1999 sprejela sklep, po katerem naj se predlagani novi odstavek 264. člena ZGD glasi tako, da imajo zaposleni najmanj eno tretjino in največ polovico predstavnikov v nadzornem svetu. Takšna določba bi bila tudi v skladu z odločbo ustavnega sodišča, ki v svoji obrazložitvi k sprejeti odločbi med drugim pravi, da "uresničevanje pravice do soodločanja zagotavlja tudi manj kot polovična zastopnost predstavnikov delavcev v nadzornem svetu (na primer najmanj ena tretjina, kot je določena za družbe z manj kot 1000 zaposlenimi)."

To v ZSSS razumemo tudi kot sugestijo ustavnega sodišča zakonodajalcu, kako naj razveljavljeni člen ZSDU uskladi z ustavo, vendar je kljub temu prihodnja usoda delavskega predstavništva v nadzornih svetih gospodarskih družb v Sloveniji odvisna predvsem od predlogov, ki jih boste oblikovali v Vladi RS, in od poslancev državnega zbora, ki bodo o vašem predlogu odločali.

V ZSSS vidimo dve različni možni poti za zakonsko ureditev delavskega predstavništva v nadzornih svetih gospodarskih družb:

1. Vlada predloži državnemu zboru spremenjen novi odstavek 264. člena ZGD, ki ga je že sprejela prejšnja vlada in se glasi: "Najmanj eno tretjino in največ polovico vseh članov nadzornega sveta, ki zastopajo interese zaposlenih, izvoli svet delavcev." Posledično se v skladu z odločbo Ustavnega sodišča kasneje spremenijo tudi 1. odstavek 79. člena ZSDU.
2. Vlada iz predloga zakona o spremembah in dopolnitvah ZGD v celoti umakne predlagani novi odstavek 264. člena in v roku, ki ga je določilo ustavno sodišče, predlaga spremembo 1. odstavka 79. člena ZSDU v besedilu iz točke 1.

Spoštovani gospod predsednik, iz sklepa vlade z dne 6. 7. 2000 izhaja, da bo vlada v avgustu Državnemu zboru RS v drugo obravnavo posredovala tudi predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah.

Predlog tega zakona za drugo obravnavo je pripravila skupina strokovnjakov, ki jo je najela že prejšnja vlada. Iz gradiva, ki je pripravljeno za obravnavo na seji vlade, je razvidno, da njegovi avtorji niso upoštevali sklepa vlade. Predlagani novi 3. odstavek 264. člena ZGD (sedaj 42. člen novele zakona) se sedaj glasi:

"(3) Statut lahko določi, da največ eno tretjino vseh članov nadzornega sveta, ki zastopajo interese zaposlenih, lahko izvoli svet delavcev."

Takšna določba pomeni še dodatno omejevanje soupravljalnih pravic delavcev, ki se v nobeni demokratični državi ne more oblikovati in sprejeti brez sodelovanja socialnih partnerjev. Zato v ZSSS pričakujemo, da bo vlada pri določanju predloga zakona za drugo obravnavo upoštevala naše argumente in predloge.

Predsedstvo ZSSS je z dosedanjimi postopki spreminjanja ZGD že seznanilo Evropsko konfederacijo sindikatov ter pristojne v Evropski uniji, saj se spremembe sprejemajo v okviru njegovega usklajevanja s pravnim redom EU, projekt pa je financiran iz sredstev programa Phare. Dosedanji postopki kažejo na zlorabo procesa vključevanja Slovenije v EU za zniževanje pravic zaposlenih, na kar pa v ZSSS ne moremo pristati. Zato bomo ob nadaljnjem ignoriranju socialnega dialoga prisiljeni uporabiti vsa sredstva sindikalnega boja za ohranitev inštituta delavskega predstavništva v nadzornih svetih gospodarskih družb.

Prosim vas, da naše predloge upoštevate pri določanju predloga zakona za drugo obravnavo. Če boste ocenili za potrebno, smo se v ožjem vodstvu ZSSS o tem vprašanju pripravili sestati s predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki je pristojno ministrstvo za ZGD. Mnenja sem, da bi se na ta način v naši organizaciji lahko izognili nekaterim aktivnostim, ki jih bomo zaradi vse večjega pritiska našega članstva iz podjetij sicer morali izvajati.

S spoštovanjem

Mag. Dušan SEMOLIČ, predsednik ZSSS

V vednost:

- dr. Jože ZAGOŽEN, minister za gospodarske dejavnosti
- dr. Miha BREJC, minister za delo, družino in socialne zadeve

Predsedstvo ZSSS za večjo razširjenost Nove Delavske enotnosti

Naročanje na Novo Delavsko enotnost ne bi smelo biti odvisno le od dobre volje predsednika posamezne sindikalne organizacije. Delež sindikalne članarine, ki ostane sindikatu v podjetju ali zavodu, bi moral biti namenjen tudi za naročnino sindikalnega glasila. Trdnješe temelje za izdajanje glasila ZSSS naj bi vseboval tudi novi pravilnik o financiranju in finančnem poslovanju ZSSS.

Prehodno obdobje po krizi pri izdajanju glasila smo prebrodili, sedaj je čas, da imamo večje ambicije in jih tudi uveljavimo. Razširitev kroga naročnikov bi omogočila tudi kadrovske okrepitve uredništva, zaposlitev vsaj enega mlajšega novinarja. Morali bi priti na vsaj 15.000 izvodov, kolikor je zaupnikov Svobodnih sindikatov. V perspektivi bi morali težiti k temu, da Novo Delavsko enotnost vsaj enkrat na mesec prejme sleherni član.

Glasilo bi morali razširiti med članstvo, sedaj ga bolj poznajo in hvalijo drugi. Glasilo ZSSS naj bi med drugim razvijalo pripadnost članstva svojim sindikatom. Ministri se s sindikalisti pogosto pogovarjajo na podlagi kopij člankov iz Nove Delavske enotnosti.

Strokovni nasveti so zelo odmevni, moralno bi jih biti še več. Zanje bi poleg strokovnjakov ZSSS morali pridobiti tudi druge neodvisne strokovnjake.

Potrebovali bi tudi rubriko o vstopanju v Evropsko unijo.

Če je kaj treba spremeniti, so to predlogi intervjuji.

Vsebinsko Nove Delavske enotnosti bi bilo treba predstavljati na internetu, v časopisu pa objavljati naslov spletne strani ZSSS. Tudi za promocijo časopisa bi bilo treba narediti več, več bi lahko pridobili tudi reklam podjetij, v katerih imajo Svobodni sindikati večinsko članstvo.

To so strnjene misli članov predsedstva ZSSS, izražene prejšnji petek, ko so obravnavali uresničevanje uredniške politike našega glasila.

Poleg pohval vsem sodelujočim pri glasilu ZSSS za prizadevnost, kakovost, odzivnost ... so razpravljavci menili, da je treba pomen glasila za Svobodne sindikate preveriti z neodvisno raziskavo, ki naj bi pokazala pričakovanja tudi "od spodaj in s strani", ne le "od zgoraj". Uredništvo naj bi razvijalo tudi zdravo kritičnost do sindikatov in njihovih funkcionarjev.

O glasilu ZSSS naj bi razpravljale tudi območne organizacije ZSSS. Te naj bi tudi več naredile, da bi se glasilo bolj približalo sindikalnim zaupnikom.

Odgovorni urednik je v pisnem poročilu za sejo med drugim ugotovil, da v ZSSS zavest o prednostih lastnega glasila v komunikaciji s članstvom še ni dovolj razvita. Zlasti nekateri sindikati dejavnosti se še ne zavedajo, kako močan argument za njihove akcije je lahko članek v Novi Delavski enotnosti. Razprava je to samo potrdila.

Franček Kavčič

Tržiški Peko je leta 1998 začel s sanacijo, o kateri smo lani jeseni po pogovoru s predsednikom njegove uprave Tomažem F. Lovšetom in predsednico sindikata STUPIS v podjetju Mojco Sedminek zapisali: Finančna sanacija je uspela, na vrsti je poslovna sanacija. Sindikat meni, naj bi zaposleni v postopku sanacije in reorganizacije podjetja ne odhajali v odprto brezposelnost. Tudi zaposleni so se morali odreči delu svojih pravic iz preteklosti, da so podprli sanacijo, zato bi bilo moralno ohraniti čim več delovnih mest. Morebitne presežne delavce pa bi bilo treba prekvalificirati, izobraziti za drugačna dela.

Po približno osmih mesecih smo se te dni ponovno oglasili v Peku pri istih sogovornikih in ju povprašali, kako ocenujeta potek poslovne sanacije sistema Peka.

Predsednika uprave Tomaža Lovšeta smo povprašali o rezultatih sanacije.

Makroreorganizacija uspešna, na vrsti je mikroreorganizacija

“Poslovna konsolidacija družbe je bila uspešno zaokrožena,” je dejal. “Tu predvsem mislim na integracijo naših odvisnih trgovskih družb na trgu bivše Jugoslavije v enovit sistem, tako da prvič lahko govorimo o skupinskih izkazih poslovnega uspeha skupine Peka. Poslovna konsolidacija zajema tudi reorganizacijo v Tržiču. Obrat v Trbovljah je postal hčerinsko podjetje, čeprav so se mnogi bali, da ga bomo prepustili stečajju. Pri tem je bila potrebna kadrovska selekcija, izpeljan je bil program presežnih delavcev. Petega oktobra bo 65 presežnih delavcev od 190 zaposlenih prešlo na zavod za zaposlovanje. Preos-

tali bodo delali v odvisni družbi Čevlarsko storitveno podjetje Trbovlje. Ta bo v oktobru začela delo ne več po načelu, da Peko pokrije vse stroške obrata, temveč tako, kot delamo z drugimi koooperanti v Sloveniji in tujini, s katerimi se dogovorimo za količine, roke, ceno. Morebitne težave zaradi zaostankov, bolezni itd. pa so kooperantovo tveganje.

Peko bo tržno in razvojno usmerjeno podjetje

Poskus preobrazbe podjetja po zahodnoevropskem vzorcu – Zaposleni drobiž v igri ali tvorni dejavnik sanacije?

Jedro sanacije je torej v proizvodnji, kjer pa napredujemo. Letos smo naredili že 573.000 parov čevljev, ker pa je glavna proizvodnja jeseni, bomo letos izdelali preko 1,12 milijona parov, kolikor smo jih naredili pred tremi leti, vendar s precej več zaposlenimi.”

“V Trbovljah imate presežne delavce, pa dajete delo drugim, tujim kooperantom ...”

“V Peku izvajamo strukturne spremembe. Zaradi globalizacije so stroški delovno intenzivnih operacij v Sloveniji štirikrat višji kot v drugih državah. Po drugi strani v razvitih državah, denimo v Avstriji, ni več obrata, ki bi šival zgornje dele čevljev, razen v vzorčnih delavnicah. Vendar čevlje v Avstriji še vedno sestavljajo. Tudi v Tržiču jih bomo, še mnogo dlje kot v Avstriji. Vendar pa Peko ne more več zaposlovati tolikšnega števila delavcev pri šivanju kot v preteklosti. Ko sem prišel v Peko, je bilo v šivalnicah zaposlenih 600 delavcev. Danes jih je še 342. Presežne delavce v Trbovljah smo

določili zato, da smo obratu dali smiselni obseg, da smo mu zagotovili stabilno okolje za nekaj naslednjih let. Pri tem nismo stremeli za tem, da bi bila hčerinska družba v Trbovljah ne vem kako dobičkonosno podjetje.”

“Težnja uprave oziroma lastnikov Peka je zmanjšati proizvodne stroške tudi s prenosom dela proizvodnje v

ga anomalija, ki jo želimo popraviti, so dopusti: ljudje imajo tudi po 38 dni dopusta. Zato je učinkovitih delovnih ur manj in kakršno koli plačo damo, je plačana ura dražja, kot bi bilo normalno in dobro za podjetje.

Zato se bomo o podjetniški kolektivni pogodbi hoteli celovito pogovarjati. Nikakor ne bom dopustil, da bi bil položaj Pekove

dežele s cenejšo delovno silo ...”

“Strateško težimo k temu, da bi več kot dve tretjini obutve šivali izven Slovenije, v državah s cenejšo delovno silo. Ekonomska nuja je preobraziti Peko v tržno podjetje, ki dela na področju razvoja kolekcij, razvoja, organiziranja proizvodnje, montaže čevljev ter veletrgovine po celem svetu. Peko nikakor ne more biti več kombinat, v katerem bodo opravljali vse faze izdelave čevljev in izdelovali sestavne dele.

Zdaj pripravljamo reorganizacijo Peka še na mikroravni. Na novo bomo sistemizirali in ovrednotili delovna mesta. Nova sistematizacija bo omogočila izdelavo podjetniške kolektivne pogodbe, ki jo sindikati že dlje čas zahtevajo.

V upravi razumemo, da je razkorak med višjimi in nižjimi plačami zelo velik. Vendar je pri plačah potreben zmeren in celovit pristop. Za Peko so značilne nekatere izrazite anomalije, ki so podedovane še iz prejšnjega sistema. Tak je denimo dodatek za minulo delo, ki je 1,5-odstoten. Dru-

ga delavca manj vreden, sramoten. Hkrati pa ne morem povečati plač, omenjene pretirane pravice pa pustiti nedotaknjene. Zaposleni me pri tem razumejo.”

“V podjetju se ljudje bojijo, da boste začeli v večjem obsegu zmanjševati število zaposlenih. Kaj lahko odgovorite na te očitke?”

“Nisem za opuščanje delovnih mest, ker se zavedam, da so v sanacijo nekaj vložili tudi delavci. Zato poskušam v dialogu z direktorji drugih podjetij delovno intenzivnih panog in z Gospodarsko zbornico predstaviti možnost, da je prenos dela proizvodnje v teh dejavnostih iz Slovenije v cenejše države lahko časovno daljši. Sosednje razvite države s pridom uporabljajo nekatere sistemske ukrepe, ki bi jih lahko uveljavili tudi pri nas. Če bi med nesezono naše delavce prevzel zavod za zaposlovanje kot na primer v Avstriji (delovno mesto jim s tem ne bi bilo ukinjeno), bi ta ukrep pomagal zmanjšati število delovnih mest, ki jih bo treba prej ali slej preseeliti v države s cenejšo delovno silo.

Zakaj zastoj pri zagonu novega MTT Tekstila?

Predsednica sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v podjetju MTT Tkanine Jožica Ogrinc in predsednik podružnice Neodvisnih sindikatov Slovenije Ramund Koražija sta konec prejšnjega tedna poslala predsedniku uprave Slovenske razvojne družbe Marjanu Rekarju pismo, v katerem ga opozarjata, da je po uvedbi stečajnega postopka za podjetje MTT Tkanine prišlo do zastoja pri zagonu proizvodnje v novem podjetju – MTT Tekstilu. Iz pisma povzemamo:

Podjetje MTT Tkanine z 250 delavci je šlo v začetku julija v stečaj. Podjetje, ki je pro-

izvajalo in plemenitilo tkanine, je bilo hčerinsko podjetje družbe MTT Tovarna tkanin Melje, ki je šla v stečaj že prej.

Slovenska razvojna družba je sklenila proizvodnjo tkanin nadaljevati v novi družbi, v kateri naj bi zaposlila vseh 250 delavcev. Slovenska razvojna družba in Mestna občina Maribor sta sprejeli sklepe, ki omogočajo zagon proizvodnje v novem MTT Tekstilu.

Obveznosti do novega podjetja je izpolnila le Mestna občina Maribor. Počasno reševanje ne prinaša novostanovljenemu podjetju MTT Tekstil nič dobrega. Nasprotno – že na začetku

mu otežuje zagon proizvodnje. Če ne bo prišlo do takojšnje odločitve o zagonu novega podjetja, tudi 1. septembra 2000 ne bo možen zagon proizvodnje. Zaradi zavlačevanja pri določitvi datuma zagona proizvodnje izgubljam dragoceni čas in tržni delež, ki nam polzi iz rok.

Zdi se nam, da je vse preveč obljub in prisana, konkretnih dejanj pa ne. Kljub temu smo optimistično razpoloženi in upamo, da se bodo vse obljube izpolnile v najkrajšem času. Radi bi čimprej začeli delati tkanine in se vključili v normalno življenje.

Povzel: T. K.

Tomaž F. Lovše: Peko mora postati tržno in razvojno naravnano podjetje, ki bo izdelovalo le končni izdelek. Presežne delavce bo treba reševati humano in po zakonitih poteh.

Podoben učinek bi imelo posnemanje italijanskega ukrepa, ko podjetjem te dejavnosti na jugu Italije, kjer je velika brezposelnost, ni treba plačevati prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje za delavce, ki delajo v šivalnicah. Če ima podjetje premalo naročil, pa sploh lahko da zaposlene na zavod za zaposlovanje.

Če bi naši sindikati skupaj z državnimi inštitucijami pristali na takšne ukrepe, bi podjetja imela povprečno manj zaposlenih kot zdaj, v sezonskih konicah pa bi jih potrebovali več in tudi plačali bi jih bolje. Podjetja pa ne bi prihajala v položaj, ko se zaradi premajhnega obsega naročil fiksni stroški na enoto proizvoda povečujejo.

"Ampak kljub takšni pomoči bi samo upočasnili prenos dragih del v cenejše države. Prej ali slej bo precej delavcev iz teh dejavnosti brez dela. Kako jim pomagati?"

"Ta čas, ko bi z ukrepi zadrževali nekaj tega dela v Sloveniji, bi morali storiti vse, v Peku to že počnemo z našimi presežnimi delavci, da bi bodoče brezposelne izobrazili za kak drug poklic izven tekstilne ali čevljarske industrije."

"Sindikati menijo, da je bilo v začetku sanacije Peka pred poltretjim letom sklenjeno, naj bi v Tržiču število zaposlenih ne padlo pod 1000. Tega ne bo mogoče uresničiti, mar ne?"

"V sistemu Peka je 1369 zaposlenih, od tega v Tržiču skupaj s trgovskimi poslovalnicami po Sloveniji 1180. V sporazumu o sanaciji seveda ni bilo zapisano število tisoč zaposlenih kot mejno število, pod katero se ne smemo spustiti. Najboljše zagotovilo varnosti delovnih mest pa je uspešna sanacija Peka.

Odgovorom na vprašanja, koliko bo presežnih delavcev, se najraje izognem, ker ne vem odgovora. V Peku se pogovarjamo o reorganizaciji podjetja. Peko mora postati tržno usmerjeno podjetje z močno razvojno funkcijo, tudi proizvodno podjetje (z močno proizvodno logistiko, proizvodnjo pa ne nujno da vso v Tržiču). Le takšna bo ta družba sposobna pridobivati naročila na kateremkoli trgu. Šele potem, ko bo postavljena nova organiziranost, bomo vedeli, koliko virov, tudi kadrovskih, potrebujemo na posameznih področjih, v proizvodnji, razvoju, trženju itd.

Danes ne vem, koliko bo presežnih delavcev, ve pa se, da nisem pripravljen zmanjševati proizvodnje gotove obutve, 'montaže' obutve v Tržiču. Čevelj iz Tržiča, Pekov čevelj, mora še naprej biti na trgu."

Sindikatove kritične ocene sanacije

Mojca Sedminek: V sindikatu smo precej kritični do poteka sanacije, zlasti pa nas skrbi, da bo presežnih delavcev več, kot se govori.

Mojca Sedminek, predsednica sindikata v Peku, je takoj odločno zastavila besedo: "Sindikat situacijo ocenjuje zelo kritično, ker delavci sploh ne vemo, kaj bo v prihodnje s tem podjetjem," je dejala. "Posledica reorganizacije je, da je konec letošnjega marca moralo oditi 23 delavcev, ki so imeli odločbe o zaposlitvi za določen čas. Enako se je zgodilo konec junija devetim delavcem z enakimi odločbami. Ta grožnja visi še nad preostalimi delavci v upravni režiji, ki imajo vsi pogodbe za določen čas.

Sindikat je tu nemočen, da bolj ne more biti. Pozanimali smo se

"Kaj bo v prihodnje z zaposlenimi v tržiški šivalnici, kjer dela še precej delavcev? Ali jih je možno prekvalificirati za delo v montaži?"

"Potem bi imeli preveč zaposlenih v montaži."

"Kako je Peko v finančnem smislu končal letošnje prvo polletje, pozitivno ali z izgubo?"

"Kot Peko d. d. imamo ob polletju za 400 milijonov tolarjev izgube. Vanjo so vštetni stroški za presežne delavce v Trbovljah, rezervacije na invalidskem podjetju po zakonu ter obresti do Slovenske razvojne družbe v višini 190 milijonov, kar bomo verjetno uspeli že jeseni spremeniti v lastniški delež. Torej izkazujemo letos za 220 milijonov tolarjev izgube. Skupaj s prodajalnami izven Slovenije pa je Peko po konsolidiranem izkazu že dobičkonosno podjetje (gre za trgovine v Hrvaški, Makedoniji, Bosni)."

pri pravni službi, ali je kakšna možnost, da bi dokazali, da so odločbe, ki izvirajo še iz časov, ko je šel Peko v stečaj, regularne. Vendar nam tega nihče ne zagotavlja, torej ni zanesljivo, da bodo odpuščeni delavci na sodišču uspeli. Se pač tolerira dve do dve leti in pol dolgo podaljševanje pogodb o delu za določen čas. Nam se to ne zdi pošteno, ker gre v glavnem za starejše delavce, ki so že vrsto let delali v Peku. Za mnoge je to prava tragedija, ker čez noč niso več vedeli, kam naj gredo. Med njimi so tudi trije invalidi. To je posledica stečaja 28. aprila 1998.

V začetku leta so se nam zgodile Trbovlje. Kar nerodno mi je povedati, da se je sindikat zavzel za ohranitev delovnih mest in naj se pridobi več dela, pa se je obrat v Trbovljah uknil, določilo 65 presežnih delavcev, druge pa prezaposlilo v novoustanovljeno hčerinsko podjetje. Sindikat je bil proti temu, ker je to dobra šivalnica, kjer znajo delati. Kljub težavam z visokimi bolniškimi staleži, ki jih je uprava navedla kot poglobitveni razlog reorganizacije, menimo, da bi se vse skupaj dalo urediti brez presežnih delavcev. Uprava se je pač odločila, da je lažje obrat ukiniti in s tem na hitro zmanjšati število zaposlenih. Sindikat je sicer sprožil postopek, vsi odpuščeni delavci so se pritožili na sklep uprave in zoper način, s katerim so jih odpravili. Nihče od uprave jim namreč ni razložil vzroka za ta korak in zakaj so bili ravno oni izbrani za presežne de-

lavce. Nihče ne ve, ali je to posledica reorganizacije ali sistemizacije delovnih mest: enostavno jim pogodb niso podaljšali ...

Po Peku v Tržiču pa že krožijo govornice o tem, kaj se bo jeseni tu dogajalo, potem ko bo oktobra konec izdelave zdajšnjih naročil. Žal nimamo nikakršnih uradnih podatkov, na katere bi se lahko oprli in to je za sindikat velik problem."

"Torej težko verjamete, da bi v Tržiču ostalo zaposlenih tisoč delavcev, kot je bilo dogovorjeno na začetku sanacije?"

"Glede na to, kako sanacija poteka, težko!"

"Že lani smo se pogovarjali o plačah in dejali ste, da se bosta oba sindikata v podjetju družno bojevala za povišanje. Kaj je s tem?"

"S plačami so še vedno težave. Že trikrat smo obveščali inšpekcijo o neizpolnjevanju določil tarifnega dela kolektivne pogodbe. Če uprava depošteva eskalacijo, jo za tiste plačilne razrede, kjer ne dosegajo ravni tarifnega razreda kolektivne pogodbe. Tako se dvigne plača samo v šestih plačilnih razredih! V vseh drugih je že več kot leto dni nespremenjena."

"Uprava meni, da so težave z odstotkom za minulo delo, ki je 1,5-odstoten, in da je to treba zmanjšati na raven, kakršno upošteva drugod."

"Direktor je obljubil povečanje plač, hkrati pa bi znižani dodatek na delovno dobo in za stalnost dal v osnovno plačo. Toda v tem primeru bi tudi dolgoletni delavci zaslužili približno toliko kot tisti, ki imajo šele nekaj let delovne dobe. Tega preprosto nismo mogli sprejeti. Smo za to, da se nam osnovne plače popravijo, potem pa smo se pripravili pogajati o znižanju odstotka za stalnost.

Bodoča podjetniška kolektivna pogodba naj bi to vsebovala. Vendar je z odstotki za stalnost takod: kdor je stalno zaposlen v Peku, ima 0,9 odstotka letno na stalnost; delavka, ki dela po normi že 25 let, in moški, ki tako dela že 30 let, pa imata 1,5 odstotka za stalnost.

V sindikatih smo se pripravljene pogajati o tem vprašanju, vendar je naša glavna zahteva, naj se najprej popravijo osnove plač. Z ustavo je zagotovljeno, da mora dobiti delavec, ki dela, takšno plačo, da z njo lahko preživi. S 60 tisočaki pa se to ne da. Neto plača v tržiškem delu Peka je bila v aprilu, kasneje pa se ni dosti spremenjala, 68 tisoč, slovensko povprečje pa je bilo 118.000 tolarjev ..."

Tekst in foto: B. R.

Potem ko so delavke Frizerstva Maribor na zboru delavcev v skladu z zakonom o stavki napovedale stavko, je vršilec dolžnosti direktorja Vitko Dobršek poslal ministru za delo, družino in socialne zadeve, inšpektoratu za delo in območnemu odboru sindikata obrtnih delavcev v Podravju pismo, v katerem sporoča, da je od "samozvanega stavkovnega odbora, ki ga sestavljajo Marjana Hojnik, Zdenka Šalamun in Dragica Durič, po pošti dobil obvestilo, s katerim ta samozvani stavkovni odbor v imenu delavcev (prav gotovo ne vseh) napoveduje stavko".

Delavke Frizerstva Maribor stavkajo

na druge zaposlene in imajo očitno podporo pri mariborski podružnici ZSSS, namen vsega tega pa je očitno spraviti družbo v stečaj in s tem izgubo več kot 70 delovnih mest."

Stavka v prostorih območne organizacije ZSSS

Očitno pa ministru za delo in inšpekciji za delo v zvezi z napovedjo stavke le ni bilo vse tako očitno jasno kot v. d. direktorja Frizerstva Maribor, zato ni nihče interveniral, pač pa so sredi prejšnjega tedna frizerke začele stavkati (do 18. julija niso dobile junijске plače).

Tako kot so napovedale, so stavkale kar v sejni sobi območnega odbora sindikata obrtnih delavcev v Podravju. Za-

htevale so izplačilo junijске plače, izplačilo regresa za prehrano in letni dopust, povračilo stroškov prevoza na delo ter povračilo neizplačanih dodatkov po kolektivni pogodbi do začetka tega leta in pa preklic suspenza zoper sindikalno zaupnico Marjano Hojnik. Stavkalo je 35 delavk, 12 delavk, ki so na letnem dopustu, se je s stavkajočimi solidariziralo s pisnimi izjavami, okoli 15 delavk in delavcev pa je opravljalo delo. Poleg Hojnikove so še štiri delavke prejele sklep o suspenzu.

V petek so delavke prekinile stavko. Ker

vodstvo podjetja ni izpolnilo stavekovnih zahtev in ker niso stekla niti pogajanja o njihovem uresničevanju, so ponovno napovedale stavko za četrtek, 27. julija.

Suspenzi delavkam, ki se borijo za eksistenčne pravice, niso v čast državi

Stavkajočim je vseskozi pomagala sekretarka območnega odbora Sindikata obrtnih delavcev Slovenije v Podravju Branka Jurak, pozdravila pa jih je tudi sekretarka območne organizacije ZSSS v Podravju Vekoslava Krašovec. Drugega dne stavke je frizerke obiskal sekretar republiškega odbora Sindikata obrtnih delavcev Martin Muršič. Stavkajoče je v boju za njihove temeljne eksistenčne pravice podprl tudi izvršni odbor Sindikata kovinske in elektroin-

Tokrat so delavke stavkale kar v sejni sobi območne organizacije ZSSS za Podravje.

Pismo v. d. direktorja ministru in delovni inšpekciji je ostalo brez odmeva

"Stavko so napovedale, kot je razvidno iz njihovega dopisa, zaradi neizplačane junijске plače, neizplačila materialnih stroškov (prehrana, prevoz, regres za letni dopust), zaradi neizplačane razlike dodatkov po kolektivni pogodbi do 1. 1. 2000 in zaradi zahteve po preklicu suspenza sindikalni zaupnici Marjani Hojnik. Marjano Hojnik smo bili prisiljeni suspendirati zaradi groženj zaposlenim in zaradi nepravilnosti, ki so bile ugotovljene v salonu, v katerem je bila poslovodkinja (proti njej je bila podana kazenska ovadba)," je zapisal v. d. direktorja. "Za stavko naj bi se zaposleni odločili na sestanku, o katerem pa ni bilo obveščeno vodstvo družbe, niti o sestanku niso bili obveščeni vsi zaposleni in je torej potekal ilegalno na zarotniški način na nam neznan lokaciji ob nam neznanem času."

"Dejstvo je, da je ta napoved stavke nezakonita zaradi zahteve za izplačilo plače, ki še ni dospela, poleg tega pa je očiten namen te stavke hudobija, saj je podjetje v času od 12. 6. do napovedi stavke izplačalo plači za april in maj ter s tem prišlo z izplačili plač na tekoče. Izvajanje stavk ima očitno namen uničiti podjetje in izgleda, da nekateri zaposleni računajo, da če bo šlo podjetje v stečaj, da bodo dobivali nadomestila od zavoda za zaposlovanje (in delali na črno), kar pa bi bila kraja državnega denarja."

"Zaradi tega prosimo za intervencijo ministra za delo, družino in socialne zadeve, saj gre v vsej zadevi za očitno zarotništvo nekaterih zaposlenih, ki tudi z grožnjami vršijo pritisk

Marjana Hojnik: Delavke se ne bomo pustile ustrahovati.

dustrije Slovenije v Podravju. Ta je delodajalca pozval, naj takoj izpolni stavekovne zahteve in frizerkam omogoči normalno življenje in delo, meneč, da neizplačevanje plač in suspendiranje delavk, ki se borijo za svoje pravice, nista v čast novemu podjetništvu v Sloveniji pred vstopom v Evropsko unijo.

Frizerke je podprl tudi policijski sindikat v Podravju. Same pa so o tem, kako jim krattijo temeljne pravice iz delovnega razmerja, obvestile ministra za delo, družino in socialne zadeve ter varuha človekovih pravic.

T. K.

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhm, svetovalka Predsedstva ZSSS

Starosti ne morete dokupiti

Vprašanje: Rojen sem bil 29. julija 1954. Zaposlil sem se 2. septembra 1969 in od takrat sem neprekinjeno v delovnem razmerju. Kdaj se bom lahko upokojil?

Odgovor: Zaposlili ste se, ko ste bili stari 15 let, zato boste polno pokojninsko dobo (40 let) dopolnili leta 2009, stari 55 let.

Takrat boste izpolnili prvega od dveh za starostno upokojitev zahtevana pogoja. Drugi pogoj, najnižjo možno upokojitveno starost, pa boste morali še izpolniti. Ta je za moške s polno pokojninsko dobo le 58 let (moški, ki nikoli ne zberejo 40 let pokojninske dobe, morajo delati vsaj do 63. leta starosti). Mlajši od 58 let se lahko upokojujejo le moški, ki so delali na beneficiranem delovnem mestu, vi pa benefikacije v svojem pismu ne omenjate.

To pomeni, da se boste lahko starostno upokojili na svoj 58. rojstni dan, 29. julija 2012. Pred tem datumom se lahko upokojite le invalidsko. Tudi dokup pokojninske dobe vam ne more pomagati do zgodnejše upokojitve. Kupiti je namreč mogoče zgolj pokojninsko dobo, starosti pa ne.

Leta 2012 boste imeli že 43 let pokojninske dobe. Odškodnina za prisilno podaljšanje pokojninske dobe nad 40 let bo trajno precej višje odmerjena pokojnina.

Število brezposelnih pada

Konec junija je bilo na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje prijavljenih le 103.355 brezposelnih, kar je 11,6 odstotka manj kot pred letom dni in najmanj po avgustu 1992! Število brezposelnih pada v prav vseh slovenskih regijah! Med brezposelnimi je bilo junija 51 odstotka žensk, 22 odstotka mlajših od 26 let, 17 odstotka iskalcev prve zaposlitve, 22 odstotkov trajnih pre-sežkov ter 12 odstotkov stečajnikov.

Značilnost brezposelnosti v Sloveniji je dolgotrajna brezposelnost: kar 64 odstotka vseh brezposelnih na zaposlitev čaka dlje kot leto dni. Kdo predolgo čaka na novo zaposlitev, povesta tudi naslednja podatka: med brezposelnimi je kar 25 odstotkov starih od 40 do 50 let in 28 odstotkov starejših od 50 let. Junija se je v primerjavi z majem zmanjšalo število vseh kategorij brezposelnih razen tistih, ki so starejši od 50 let. Število slednjih se je, nasprotno, povečalo za 3,5 odstotka! In še to: 48 odstotkov brezposelnih v juniju je imelo le I. in II. stopnjo izobrazbe. Zaposlitve torej ne morejo dobiti starejši z nizko strokovno izobrazbo ...

Lučka Böhm

Hidroelektrarne na Dravi dajejo delo slovenski strojogradnji

Potem ko so pred kratkim končali prvo fazo prenove elektrarn na Dravi, je vodstvo Dravskih elektrarn iz Maribora prejšnji teden z Litostrojem EI iz Ljubljane sklenilo pogodbo za izdelavo in montažo šestih turbin s pomožno turbinsko opremo v vrednosti 5,6 milijarde tolarjev.

V okviru prve faze prenove hidroelektrarn na Dravi so po letu 1991 obnovili: elektrarne Dravograd, Vuzenica in Mariborski otok, stikališča v elektrarnah Vuzenica, Vuhred, Ožbalt in Mariborski otok. Prenovili so tudi sistem daljinskega vodenja in zgradili novo telekomunikacijsko omrežje. Prva faza prenove je stala več kot 20 milijard tolarjev. Okoli 35 odstotkov sredstev so zagotovile Dravske elektrarne, večji del sredstev pa so bili krediti Evropske banke za obnovo in razvoj, za odplačilo katerih je dala jamstvo država.

V okviru druge faze prenove Dravskih elektrarn bodo prenovili še elektrarni Vuhred (proizvedla bo 31 gigavatnih ur električne energije več kot doslej) in Ožbalt (32 gigavatnih ur več). Kakor je ob podpisu pogodbe dejal direktor Dravskih elektrarn Ivan Kralj, je Litostroj izdelal in dobavil tudi turbine za prvo fazo prenove, vendar se takrat ni držal dogovorjenih rokov. Priprave na prenovitvena dela na hidroelektrarnah

v Vuhredu in Ožbaltu so po Kraljevih besedah že v polnem teku, zato investitor pričakuje, da se bo tokrat proizvajalec držal rokov. Direktor Litostroja EI Blaž Miklavčič je ob podpisu pogodbe zagotovil, da bo dobavitelj spoštoval dogovorjene roke, saj so v minulih dveh letih podjetje sanirali in izboljšali kakovost proizvodnje. Turbine za drugo fazo prenove elektrarn bodo tudi tehnološko izboljšane.

Vrednost investicije je po cenah iz avgusta lani nekaj več kot 12 milijard tolarjev, podjetje jih bo zagotovilo iz sredstev amortizacije. Druga faza prenove Dravskih elektrarn naj bi bila končana do septembra leta 2004, pri njej pa bodo poleg Litostroja EI dobila delo tudi številna druga slovenska podjetja.

Energetski potencial Drave je na slovenskem delu reke v osmih hidroelektrarnah popolnoma izkoriščen. Pri povprečnem pretoku lahko elektrarne na Dravi letno proizvedejo blizu 2,7 milijarde kilovatnih ur električne energije in pokrijejo 26 odstotkov slovenskih potreb po električni energiji. S skupno močjo 593.000 kilovatnih ur krijejo 37 odstotkov zahtev po električni energiji v Sloveniji poleti in 20 odstotkov pozimi.

T. K.

Piše: dr. France Križanič

Brezposelnost bi lahko še hitreje zmanjševali

Zaradi krize našega gospodarstva konec osemdesetih let je tudi brezposelnost dobila kritične razsežnosti. Vir te krize je bil v pre-majhnem povpraševanju. Po nekaj letih se je gospodarska rast obnovila, število zaposlenih pa je vendarle še naprej upadalo. V zadnjih dveh letih pa zaposlenost v Sloveniji počasi narašča. Brezposelnost pa je še vedno visoka in ima značaj strukturne brezposelnosti.

Neravnotežje na trgu dela v Sloveniji je v industriji. Industrijska proizvodnja se od leta 1993 dalje povečuje. V Sloveniji je industrija glavni del menjalnega sektorja, ki na svetovnem in domačem trgu konkurira s ponudniki iz sveta. Ta sektor nosi posledice počasnejšega upadanja vrednosti tolarja na deviznem trgu od relativno hitrejših inflacij v naši državi kot pri naših poglavitnih zunanjetrgovinskih partnericah. Po podatkih v Biltenu Banke Slovenije se je realni efektivni tečaj tolarja od leta 1992 do leta 1999 okrepil za 14 odstotkov. Zaradi takšnega izgubljanja konkurenčnosti v slovenskem menjalnem sektorju propadajo manj učinkovita podjetja, učinkovitejša pa morajo opuščati manj donosne programe. Posledica enega in drugega je upadanje števila zaposlenih v industriji. Na drugi strani rast povpraševanja omogoča povečanje dejavnosti in zaposlenosti v nemenjalnem sektorju (v drobnem gospodarstvu in pri večini ponudnikov storitev), ki jim tujina zaradi transportnih stroškov ali administrativnih ovir ne more konkurirati.

Ob nadaljnjem upadanju števila zaposlenih v industriji se je začelo število zaposlenih v preostalem delu gospodarstva, zlasti pa v javnih službah in drobnem gospodarstvu, povečevati in je konec desetletja že več kot nadomestilo krčenje števila delovnih mest v industriji. Po naši oceni je začela zaposlenost izven industrije naraščati ob koncu leta 1994 (torej dobro leto za obnovitvijo gospodarske rasti), medtem ko je zaposlenost v industriji upadala vse do konca leta 1999. V tem letu je bila skupna zaposlenost (število delovno aktivnega prebivalstva) v Sloveniji za okoli 25.000 oseb (za tri odstotke) pod svojo ravnijo iz leta 1992, pri čemer se je število delovno aktivnih izven industrije v tem obdobju povečalo za skoraj 55.000 ali enajst odstotkov, število delovno aktivnih v industriji pa zmanjšalo za okoli 80.000 ali 28 odstotkov. Leta 1999 je bilo izven industrije zaposlenih 73 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev Slovenije, leta 1992 pa deset odstotkov več.

Ker je rast zaposlovanja v nemenjalnem delu slovenskega gospodarstva močnejša kot upadanje zaposlenosti v menjalnem sektorju, se kriza brezposelnosti zadnji leti zmanjšuje. Na to razmerje ugodno vpliva zlasti gospodarska rast (povečevanja bruto domačega produkta) in zaostajanje rasti plač za povečevanjem produktivnosti. Lahko pa bi vplivali tudi morebitni ukrepi aktivne razvojne politike (pospeševanje uvajanja novih tehnologij, podjetij in izdelkov ter spodbujanje novih domačih in tujih investicij), ki bi produktivnost (in z njo konkurenčnost) povečevali. Pozitivno bi vplivali tudi ukrepi aktivne zunanjetrgovinske politike (na primer vzpostavitev takšnega deviznega tečaja, da ne bi imeli več primanjkljaja v bilanci tekočih transakcij s tujino), ki bi povečali konkurenčnost menjalnega sektorja na domačem in svetovnem trgu. V menjalnem sektorju bi k obnovi rasti zaposlovanja dodatno močno pripomogla odprava indeksacije plač, obresti in kapitala saj je razlika v dinamiki teh stroškov in dinamiki deviznega tečaja tolarja glavni vir njegovih problemov. V nemenjalnem sektorju bi dodatno spodbudili rasti zaposlenosti omogočila odstranitev administrativnih ovir oziroma učinkovitejši način dodeljevanja različnih dovoljenj. Prav zaradi neučinkovite administracije se je rast števila samozaposlenih v zadnjih letih zaustavila.

Delavke Oblačil Stessl na neprosto voljnem dopustu

Na začetku tedna je Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije v podjetju Oblačila Stessl v Mariboru sklical tiskovno konferenco, na kateri so delavke, ki jih je tuja delodajalka "zapustila", javnost seznanile s svojo žalostno zgodbo.

"Gospa Stessl nam je najprej preko naše sodelavke, ki zna nemško, sporočila, da bomo zaradi pomanjkanja dela verjetno dva dni na dopustu. V četrtek, 13. 7. 2000, je svojo napoved uresničila in nas za dva dni poslala na prisilni dopust," je povedala predsednica sindikata v podjetju Oblačila Stessl Anica Žvajker. "Po dveh dneh prisilnega dopusta pa mi je delodajalka preko ene od sodelavk sporočila, naj ostanemo doma še en dan in naj o tem obvestim tudi druge delavke. Naslednji dan smo se delavke oglasile pri sekretarki območnega odbora Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije v Podravju Branki Jurak in jo seznanile z ukrepi delodajalke. Dejala nam je, naj se vrnemo na delovna mesta, saj nas je delodajalka poslala na prisilni dopust brez sklepov o začetku, trajanju in koncu dopusta. Ko smo prispelle na delovna mesta v podjetju na Tržaški cesti v Mariboru, pa nas je čakalo presenečenje. Delavnica je bila prazna, v njej so bili le stroji, manjkale pa so škarje, metri, strojno olje, sukanci, robilci, tačke, igle in vse drugo, kar vsak dan potrebujemo pri delu. Zato smo takoj poklicale delovno inšpekcijo in sindikat."

Podjetje delavkam dolguje dve plači in tri regrese

V trenutku, ko je delodajalka vseh 12 delavk poslala na prisilni

Delavke Oblačil Stessl so v skrbeh za svojo socialno varnost.

Je tuja delodajalka zapustila slovensko podjetje in delavke?

dopust zaradi pomanjkanja dela, jim je dolgovala majsko in junijsko plačo, regres za letni dopust za leta 1998, 1999 in letos, stroške prevoza na delo ter regres za malico za december 1998 in januar 1999.

"Po razlagi, ki smo jo dobile od delovne inšpekcije, smo bile razočarane in žalostne," pravi Valerija Dečman, ki predsednica sindikata pomaga pri vodenju podružnice. "Povedali so nam namreč, da imamo samo dve možnosti: če podjetje nima dovolj dela, nam lahko delodajalka odpove delovno razmerje kot trajno presež-

Anica Žvajker: Medtem ko smo bile delavke na prisilnem dopustu, je delodajalka izpraznila podjetje in iz njega odnesla vse razen šivalnih strojev.

nim delavkam s šestmesečnim odpovednim rokom (čakanje na delo doma), nato pa se lahko prijavimo na zavodu za zaposlovanje in si zagotovimo socialno varnost kot brezposelne delavke; lahko pa počakamo do 18. avgusta, ko nam zapadejo v izplačilo tri neizplačane mesečne plače in se nato prijavimo na Inšpektoratu za delo, kasneje pa še na zavodu za zaposlovanje kot brezposelne osebe." Očitno je država zares dobro poskrbela za to, da delavci ne morejo prenehati delati, četudi jim

delodajalci ne izplačujejo plač. Tako si tudi delavke Oblačil Stessl ne morejo zagotoviti socialne varnosti na zavodu za zaposlovanje, čeprav že dva meseca niso dobile plače, zdaj pa so na prisilnem dopustu.

Kam po dopustu?

Delavke niti ne vedo, kam naj bi se po dopustu vrile na delo, saj je podjetje Metex podjetju Oblačila Stessl že odpovedalo najem proizvodnih prostorov. Tako pod-

Valerija Dečman: Delavke, ki že dva meseca in pol niso prejele plače, bomo kolektivno šle na center za socialno delo in Rdeči križ, kjer so nam obljubili pomoč.

Frida Wernig: Čeprav sem prokuristka, me delodajalka ni pooblastila za kakršno koli ukrepanje, zato tudi sama ne vem, kakšne so njene namere.

jetje Oblačila Stessl zdaj nima več niti repromateriala, niti zalog, niti proizvodnih prostorov, ima pa redno zaposlene delavke.

Prokuristka podjetja Frida Wernig je pri delodajalki, ki jo je obiskala v Avstriji, uspela doseči vsaj to, da je delavkam izdala sklepe o kolektivnem dopustu do 14. avgusta. Sicer pa direktorica prokuristke ni pooblastila za kakršno koli ukrepanje, zato tudi sama ne ve, kako in kaj namerava delodajalka. Delavke pa se bojijo, da namerava Stesslova prenesti proizvodnjo v kakšno od vzhodnoevropskih držav, kjer je cena dela nižja.

"Po obnašanju delodajalke, ki je avstrijska državljanica, sklepamo, da nam ne namerava po mirni poti plačati tega, kar smo si že zaslužile in kar nam pripada po naši zakonodaji in kolektivni pogodbi," so povedale delavke.

Zaradi obnašanja delodajalke so se znašle v huji socialni stiski, saj večina zaposlenih drugih dohodkov kot skromne plače tekstilne delavke nima. Z njo so doslej preživljale sebe in svoje družine, zdaj pa so že dva meseca brez vsakega dohodka.

Paketi Rdečega križa za delavke

Na tiskovni konferenci so na povabilo delavk sodelovali tu-

di predsednik Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije Tone Rozman, sekretarka območnega odbora omenjenega sindikata v Podravju Branka Jurak, predstavnik območne Gospodarske zbornice v Mariboru Vinko Lapuh, predstavnice centra za socialno delo v mestu in mestne organizacije Rdečega križa in drugi gosti. Delavkam so obljubili, da jim bodo pomagali tako pri premagovanju socialne stiske kot pri urejanju delovnopравnih vprašanj. Tako sta predstavnici centra za socialno delo in Rdečega križa delavkam, ki so redno zaposlene v podjetju v 100-odstotni lasti tuje lastnice, že obljubili, da bodo v naslednjih dneh dobile paket Rdečega križa z najnujnejšimi živili in drugimi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Tone Rozman je dejal, da gre v tem primeru za eno najbolj grobih oblik kršitve delavskih pravic. Kljub temu pa bodo morale delavke po končanem prisilnem dopustu nazaj na delo, saj bi jim sicer lahko delodajalka odpovedala delovno razmerje po njihovi krivdi. Tako bodo delavke sredi avgusta prišle delati. Če bodo proizvodni prostori še vedno za-

Tone Rozman: Gre za grobo kršenje pravic delavcev. Naš sindikat bo delavkam pomagal, kolikor je v naši moči.

klenjeni, bodo poklicale policijo, ki bo naredila zapisnik, da so prišle na delo, vendar niso mogle delati. S tem zapisnikom bodo nato odšle na inšpekcijo za delo. Če bo v tem času delodajalka vse probleme uredila, pa bodo delavke, kakor so povedale, z veseljem ponovno poprijele za delo.

Delavke so na tiskovno konferenco povabile tudi veleposlaništvo Republike Avstrije in delodajalko, vendar se na vabilo ni odzval nihče.

T. K.

Sindikalna lista

Avgust 2000	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo) SIT	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo) SIT
-------------	---	--

Prvi del

1. Dnevnice		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.012,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.005,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.397,00
2. Kilometrini (od 25. 7. 2000 dalje)	48,15	48,15
3. Ločeno življenje*	73.831,00	58.562,00
4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2000)		
– po SKPGD (na delovni dan)	582,00	582,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	57.912,00	49.232,00
– za 20 let	86.868,00	73.848,00
– za 30 let	115.824,00	98.464,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	369.154,00	564.195,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	110.746,00	98.464,00
– ob smrti v ožji družini	55.373,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 8. 2000)	80.783,00	80.783,00
5. Zajamčena plača	42.526,00	42.526,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	107.712,00	107.712,00
– ali največ	131.646,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Ta ponedeljek je bila seja koordinacije SKEI Slovenskih železarn (SŽ), na kateri so obravnavali poročilo o poslovanju v prvem polletju in izjavo predsednika SKEI Alberta Vodovnika o slabem gospodarjenju z državno lastnino in potrebi po zamenjavi uprave in nadzornega sveta

Slovenskih železarn. Ker se Vodovnik seje iz upravičenih razlogov ni udeležil, poročamo le o tem, kar sta povedala predsednik in član uprave Matic Tasič in Tibor Šimonka ter sindikalni zaupniki iz vseh lokacij koncerna SŽ. Sestanek je sklical in vodil Janez Vilman, povezovalc SKEI Slovenskih železarn.

Rezultati sistema SŽ po besedah Matica Tasiča (nadzorni svet jih še ni obravnaval) kažejo na 400 milijonov tolarjev čistega dobička v prvih šestih mesecih letos. Kar tri četrtine tega je ustvaril Acroni, ki je še lani pridelal 600 milijonov tolarjev izgube, 100 milijonov pa naj bi bil pozitiven rezultat ravenskega Metala. Pozitivno poslujejo tudi Noži (50 milijonov čistega dobička), STO (izjema je njegov del Oprema). Letos naj bi pozitivno posloval tudi Tovil. Čeprav so Armature iz Mute lani pridelale za 200 milijonov tolarjev izgube, se njihov položaj izboljšuje, saj imajo več naročil.

V drugih družbah so problemi le v invalidskih podjetjih, vsa druga poslujejo brez dobička ali izgube.

Po besedah Matica Tasiča Slovenske železarne takšnega rezultata niso dosegle nikoli v zadnjih desetih letih. Že sedaj je narejeno tisto, kar je bilo določeno za poslovni cilj zaključka letošnjega leta.

Slovenske železarne so se finančno konsolidirale leta 1998 in leto kasneje. Poslovanje otežuje le še plačevanje obresti za o bveznice, s katerimi se je izvajala sanacija SŽ, sanirale pa so se tri banke (Koroška, Celjska in Gorenjska). Lani so za te obresti SŽ plačale kar dve milijardi, po novih dogovorih naj bi od prihodnjega leta naprej te obresti plačevala država.

Finančna konsolidacija je omogočila tudi ureditev odnosov z dobavitelji. Prej so SŽ dobave plačevale 20 odstotkov dražje kot konkurenti, zdaj jih plačujejo po enaki ceni.

Pri prodaji so SŽ šle v akcijo, da bi čim več izdelkov prodajale končnim kupcem. Skoraj povsem jim je uspelo pri izdelkih Metala, manj pa pri Acroniju.

Zamenjava nadzornega sveta in uprave SŽ

Postopki sanacije SŽ kažejo, da se strategija ohraniti železarstvo in čim več delovnih mest ne uresničuje. So sumi, da gre za zavestno slabo gospodarjenje, sklepanje škodljivih pogodb in slab nadzor nad gospodarjenjem z družbeno lastnino. Takšni primeri so: Armature Muta, Jeklolivarna Ravne, Tovil Ljubljana, Težka livarna na Ravnah, lastninjenje Acronija. Dokaz, da smo imeli prav, je preprečitev prodaje Jekla Štore Aicherju in Nemčije, ki ga je uprava prikazovala za dobrega kupca.

Država prek sedanje sestave nadzornega sveta nima objektivnih informacij. Delavci kot solastniki in soupravljalci nimajo vpliva na odločitve. Nadzorni svet zaposlenih ne obvešča o bistvenih podatkih.

(Povzetek pobude Alberta Vodovnika državnemu svetu)

Koordinacija SKEI Slovenskih železarn

Kdo ima bolj prav – Vodovnik ali Tasič

Največ zaslug za konsolidacijo SŽ je Tasič pripisal zaposlenim, ki so s tem upravičili tudi podpis podjetniške listine, po kateri prejemajo plače nad ravnijo, določeno s kolektivno pogodbo dejavnosti. Zaposleni so prejeli tudi 120.000 tolarjev regresa za letni dopust.

Največje izboljšanje poslovanja se kaže v dobavnih rokih, namesto prejšnjih osem ali še več mesecev lahko naročniki zahtevnih strojev računajo tudi na le dvemesečni dobavni rok. Večja uspešnost SŽ se najbolje vidi v dodani vrednosti. Na delavca je leta 1998 znašala 25.000 mark, sedaj pa že 38.500.

Projekt sanacije se letos zaključuje, treba bo opraviti še prestrukturiranje, projekt je že poslan v Bruselj.

Armature Muta, na katere opozarja Albert Vodovnik, bodo prodali po postopku, kot ga določajo predpisi. Zanje se je javil le en kupec, ki sedaj kupuje 90 odstotkov proizvodnje. Ker je kupec le eden, je od njega odvisno marsikaj. Podjetje je lani občutilo recesijo na trgu, letos se položaj izboljšuje.

Pogodba o nakupu bo avgusta pripravljena za podpis. Podpis se je zavlekel zlasti zaradi neurejenega stanja v zemljiški knjigi.

Bistveno je, da bo kupec, družinsko podjetje Krombach, prevzel 290 delavcev, ki jim bodo ostale neokrnjene pravice. Kupec ne bo prevzel delavcev čistilnice in modelarne, rešiti bo treba tudi invalide.

“Odkar sem aprila 1998 prevzel vodenje SŽ, ni bil odpuščen niti en delavec. Plače, regrese in drugo izplačujemo skladno s kolektivno pogodbo in v določenih rokih. Čisti dobiček koncerna letošnjega leta bo še večji, kot kažejo polletni rezultati,” je svoje izvajanje zaključil Matic Tasič.

Dušan Posedi, predsednik konference SKEI lokacije Ravne in član nadzornega sveta SŽ, je povedal, da se zaposleni na njegovi lokaciji bojijo zlasti poslabšanja položaja in izgube zaposlitve ob morebitni prodaji družbe.

Sandi Pungartnik, predsednik SKEI v Armaturah Muta, je želel zlasti odgovor na vprašanje, kdaj bo konec agonije njihovega podjetja.

Tibor Šimonka, član uprave SŽ, je po-

jasnil, da kasnitev sklenitve pogodbe o prodaji Armatur povzroča zlasti to, da je Krombach pretežni kupec in se mu zaradi dobička, ki ga ustvarja s trgovanjem z izdelki z Mute, nič ne mudi. Aprila so bili napisani prvi osnutki pogodb, bilo je tudi več memorandumov.

Pravila trgovine pravijo, da je kupec gospod. Krombach je edini kupec, in ker SŽ nimajo alternativnega, morajo sprejeti njegove pogoje. Če bi želeli Armature sami sanirati, bi morali vložiti več kot 10 milijonov mark. Morali bi sami poiskati tudi nadomestna tržišča. “Škarj in platna torej nimamo v rokah,” je zaključil Šimonka. Kapitala ni niti za šest milijonov mark. Če kdo misli, da je Armature mogoče prodati za 20 milijonov, naj to dokaže, je še dodal Šimonka. Socialni del pogodbe o nakupu Armatur sem vedno pripravljen pokazati.

Na vprašanje **Vlada Jerovška** iz Štor o prodaji Energetike sta Tasič in Šimonka povedala, da pozitivnega podjetja ne bo težko prodati in da od kupcev zahtevajo zlasti ohranitev delovnih mest. Višina kupnine je (enako pri vseh prodajah) šele na zadnjem mestu.

Anton Hribernik iz Štor je želel izvedeti, kako bodo uredili vprašanje delavcev invalidske družbe ISI, ki delajo skupaj z delavci Valjev. Ta družba z 250 delavci je že privatizirana, v ISI, invalidskem podjetju, pa dela 38 delavcev. Kolikšen regres naj torej dobijo: le 107.000, kolikor so izplačali Valji, ali 120.000, kolikor je dogovorjeno v SŽ. Tasič je povedal, da se o tem vprašanju še niso pogovarjali, da pa si bodo prizadevali, da bi prišlo do zlitja obeh podjetij, vendar tako, da bi 38 delovnih mest ostalo.

Milan Šulc, sekretar SKEI v Acroniju Jesenice, je vprašal, ali je resnica o tem, da bodo zaradi zahtev iz Evropske unije iz družbe izločene nekatere dejavnosti (poleg tega naj bi imeli tudi preveč zaposlenih). **Tasič** je odgovoril, da je sodeč po papirjih iz Bruslja v Acroniju res pre-

Vodovnik:

“Delam na podlagi opozoril iz podružnic in območnih organizacij SKEI”

O pobudi za zamenjavo uprave in nadzornega sveta SŽ in sestanku koordinacije SKEI SŽ je Albert Vodovnik povedal: “Vse kar sem naredil in napisal, temelji na opozorilih in podatkih, ki sem jih prejel iz posameznih podružnic in regijskih organizacij SKEI. Ljudje hočejo biti informirani, še sedaj sprašujejo, kako je bilo prodano podjetje TIO Lesce.

Moje izjave se ne nanašajo na sedanje poslovanje SŽ, ampak gospodarjenje s premoženjem v državni lasti. Do nekaterih kritičnih ugotovitev sem prišel tudi s pomočjo naših sindikalnih kolegov iz Nemčije in drugih držav, ki so nam povedali, kako se obnašajo tisti, ki prodajajo posamezne družbe.

Prepričan sem, da posamezni sindikalisti nasedajo spretnim manevrom uprave. Seja koordinacije SKEI v SŽ je bila sklicana na zahtevo predsednika uprave, ki je Janeza Vilmana poklical kar z dopusta.

Žal mi je, da se seje nisem mogel udeležiti, saj sem prej sprejel drugo obveznost, sem se pa opravičil.”

več delavcev, med katerimi je tudi precej invalidov. Problem bodo skušali reševati s pomočjo države. Po naši zakonodaji namreč lahko podjetja odpustijo le zdrave delavce, in če bi tako naredili na Jesenicah, bo invalidov relativno še več. Presežnih delavcev pa v Acroniju ne bodo ugotavljali, verjetno pa bodo oddali nekatere stranske dejavnosti, podobno kot se bo to zgodilo na Muti. O konkretnih ukrepih, ko bodo pripravljeni, se bo uprava pogovorila s sindikatom. Šulc je zatem povedal, da še vedno ne ve, komu naj bolj verjame, Vodovniku ali Tasiču. Zato je vprašal:

“Če je res, kar pravite, zakaj o tem ne prepričate Vodovnika? Če navedb drugih ne demantirate, ima Vodovnik verjetno tudi kaj prav!”

Tasič je odgovoril: “Vodovnik nam očita potvarjanje bilanc, čeprav revizije niso pokazale nobenih večjih nepravilnosti. Sploh pa bilance nastajajo v proizvodnih družbah in uprava navzdol ne naroča, kakšne naj bodo. Verjetno Vodovnik o teh zadevah sprašuje le Klančnika in Švajgerja, moral bi vprašati tudi druge ljudi iz družb.”

Anton Zubak, predsednik SKEI v Tovilu, je opozoril, da podjetje znova posluje z izgubo, ker

mora po neodplačnem prenosu premoženja na SŽ plačevati najemnino. Tako naj bi jih informiral direktor Tovila. Delavci se zaradi tega bojijo stečaja, likvidacije in da bodo ostali na cesti. Vprašal je tudi, kako poteka prodaja Tovila. Tasič je odgovoril, da se na lanski razpis za nakup Tovila ni oglasil noben interesent. Na ponovljeni razpis pa so dobili tri ponudnike. Tasič je še menil, da bi bila za Tovil najboljša rešitev ta, da bi zaposleni sprejeli večinsko lastništvo, kar pa so že zavrnili. SŽ so jim za potreben denar za selitev na novo lokacijo in zagon proizvodnje ponujale jamstvo za najetje kreditov.

Zubak je odgovoril, da so zaposleni ponudbo zavrnili, ker so preračunali, da iz poslovanja ne bi zmogli odplačevati selitve. Ko je Tasič dodal, da so ponudbo zavrnili zaradi nezaupanja v svojega direktorja, pa je Zubak pojasnil, da mu ne zaupajo, ker za šefe v primerjavi z delavci porabi bistveno preveč denarja.

V drugi točki dnevnega reda so udeleženci obravnavali pobudo Alberta Vodovnika za zamenjavo uprave in nadzornega sveta SŽ (povzema jo v posebnem okvirju). Janez Vilman je povedal, da je z upravo SŽ zadovoljen, enako

velja tudi za poslovanje Acronija. Vprašal je, če želi njegovemu podjetju kdo škodovati.

Matic Tasič je pojasnil, da ima vsakdo pravico dajati pobude. SŽ so v Bruselj poslale projekt prestrukturiranja. Ko bo nared, bo o njem državni zbor moral sprejeti poseben zakon. Kadrovska politika v SŽ je dobra, saj so uspeli sanirati sistem, česar prejšnje ekipe niso uspele. Na vseh lokacijah delajo timsko. Kadrovske zamenjave so bile tri (nobena ni bila politična) in po vseh se je poslovanje izboljšalo. Nadzorni svet ocenjuje rezultate poslovanja enkrat mesečno. Dušan Posedi je dodal, da predlog zamenjave nadzornega sveta leti posebej nanj. Sam pa delo nadzornega sveta ocenjuje pozitivno. Uprava se s sindikatom posvetuje vsake tri mesece. Vsakdo je o delu uprave in nadzornega sveta torej lahko informiran.

Sestanek je Vilman zaključil z ugotovitvijo, da bo potreben še nov sestanek, na katerem naj bi sodeloval tudi predstavnik lastnika (predsednik nadzornega sveta je na dopustu). Sodeloval naj bi tudi Albert Vodovnik, ki je bil povabljen tudi tokrat, vendar žal ni prišel. SKEI, tako Vilman, ne bo vodil politično obarvanih razprav.

Franček Kavčič

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99), Aneks št. 3 za JULIJ 2000 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	62.985
II. Manj zahtevna dela	1,12	70.543
III. Srednje zahtevna dela	1,25	78.731
IV. Zahtevna dela	1,45	91.328
V. Bolj zahtevna dela	1,60	100.776
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	119.671
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	141.716
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	163.761
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	195.253
EskaIacija (Ur. l. RS št. 3/2000)	2,40 % (januar 2000)	
EskaIIacija (Ur. l. RS št. 62/2000 + Aneks št. 3) 3,7 % + 2,15 %	5,85 % (julij 2000)	

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 5. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 2000 (v skladu z ZMPUPR, Ur. l. RS, št. 39/99, Aneks 51/2000)

- najmanj 107.712 SIT
- največ (70 % pov. plače v RS) 131.646 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano JULIJ 2000 18.458 SIT
- dnevnice
  - cela 3.500 SIT
  - polovična 1.750 SIT
  - znižana 1.218 SIT
- kilometrina (od 25. 7. 2000) 48,15 SIT

4. Nekateri drugi prejemki

Jubilejne nagrade:

Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, aneks št. 2 (Ur. l. RS, št. 50/99)

- za 10 let 62.985 SIT
- za 20 let 94.478 SIT
- za 30 let 125.970 SIT

Odpravnina ob upokojitvi: 462.597 SIT ali*

Solidarnostne pomoči:

- smrt delavca 308.398 SIT ali*
- ostalo 154.199 SIT ali*
- daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
- nadomestilo za ločeno življenje 61.680 SIT ali*

5. Drugo

- minimalna plača (Ur. l. RS, št. 62/2000) 77.010 SIT
- zajamčena plača od 1. 7. 2000 (Ur. l. RS, št. 62/2000) 42.456 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za MAJ 2000 na zaposlenega v RS 188.065 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za MAREC–MAJ 2000 na zaposlenega v RS 184.577 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 62/2000)
  - bruto 154.199 SIT
  - neto 98.464 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih MAJ 2000
  - DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 158.982 SIT
  - DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 155.607 SIT
  - DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 160.694 SIT
  - DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil 168.464 SIT

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

Aneks št. 2 h KPD (Ur. l. RS št. 50/1999 z dne 28. 6. 99), količnik povišanja plač (Ur. l. RS, št. 3/2000, 62/2000), Aneks št. 3 h KPD
Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/1996), Aneks št. 2, Aneks št. 3; Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99), Aneks (Ur. l. RS, št. 51/2000).

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih;
– DNEVNICE: določene z uredbo;
– KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.).
Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD.

4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99);
– ODPRAVNINA OB UPKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca;
– SOLIDARNOSTNE POMOČI*: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE*: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
Vir: KPD, SKP.

Opomba: Zakon o začasnih določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 62/2000.

Oskar Komac, sekretar za ekonomske in finančne zadeve

SDDO

Stališča in pripombe k pravilniku k zakonu o javnih uslužbencih, pravilniku o napredovanjih ...

Republiški odbor SDDO je 19. julija obravnaval aktualna vprašanja položaja zaposlenih v državni upravi in sprejel tale stališča in predloge pripomb:

- K zakonu o javnih uslužbencih

V zakonu, ki je nastajal več let, je zaradi medresorskih, vladnih, koalicijskih in tudi političnih usklajevanj prišlo do odstopanj od prvotnega koncepta. Odstopanja so tudi posledica posvetovanj z različnimi sindikati dejavnosti in poklicnimi sindikati, v katerih so organizirani zaposleni v javnem sektorju. Zaradi tega je izven zakona ostal delovnopравни in plačni sistem nosilcev funkcij v izvršni, zakonodajni in sodni veji oblasti. Izven zakona so tudi vodstveni kadri v javnih zavodih, agen-

cijah in lokalni samoupravi. Posledica – delovno pravo državnih uslužbencev bo še naprej urejalo 40 predpisov. Sistem bo neurejen in bo vzrok mnogih konfliktov. Zaradi tega se mora vlada ponovno opredeliti do koncepta zakona.

- K pravilniku o napredovanjih v državni upravi in na sodiščih:

Pravilnik je za zaposlene v državni upravi in na sodiščih v primerjavi z drugimi delih javnega sektorja diskriminatoren. Omejuje namreč njihovo napredovanje. Republiški odbor SDDO je o napredovanjih sprejel predloge, po katerih bi zaposleni znotraj prvih šestih tarifnih skupin lahko napredovali za pet plačilnih razredov. Posamezniki naj bi napredovali z dnem, ko izpolnijo pogoje, ne z

dnem, ko prejmejo odločbo. Ministrstvu za notranje zadeve in za pravosodje naj po primerjavi z drugimi sektorji javne uprave ugotovita, kakšne so dejanske možnosti za napredovanje zaposlenih v državni upravi in na sodiščih.

Uredba o poslovnem in delovnem času v organih državne uprave je pisana predvsem na kožo delodajalcev. Pred sprejetjem sprememb bi pristojni državni organi morali analizirati izvajanje delovnega časa, delo prek polnega delovnega časa, in z ugotovitvami seznaniti sindikat. Delovni čas je odvisen od organizacije dela, delitve dela in še česa. Republiški odbor je že pred časom predlagal inšpekčiji dela, naj analizira izvajanje norm o delovnem času v državni upravi, vendar še ni prejel nobenega odgovora.

Republiški odbor SDDO poziva vlado, naj uredi enotno izplačevanje solidarnostnih pomoči, kot določa 40. člen splošne kolektivne pogodbe za negospodarstvo. Vlada naj ugotovi, koliko delavcev je bilo zaradi neizplačila solidarnostnih pomoči oškodovanih v zadnjih petih letih. Nekateri delavci namreč zaradi tega vlagajo tožbe. SDDO je prejel dve sodbi, po katerih je enemu delavcu prisojeno 94.000 tolarjev neizplačane pomoči, 81.000 tolarjev zamudnih obresti, država mora plačati tudi 64.000 tolarjev stroškov sodnega postopka.

Povzel: F. K.

Tarifna priloga h kolektivni pogodbi za dejavnost zasebnega varovanja

Izhodiščne plače za mesec julij 2000 po posameznih tarifnih razredih so:

Tarifni razred	Razmerje	Izhodiščna bruto plača v SIT za polni delovni čas
I. Enostavna dela	1,00	62.610
II. Nezahtevna dela	1,10	68.871
III. Manj zahtevna dela	1,23	77.010
IV. Zahtevna dela	1,37	85.775
V. Bolj zahtevna dela	1,55	97.046
VI. Zelo zahtevna dela	1,85	115.088
VII. Visoko zahtevna dela	2,10	131.481
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,50	156.625
IX. Izjemno zahtevno delo	3,00	187.830

Dnevnice in regres za prehrano

Vprašanje: Glede na Sindikalno listo, objavljeno v Novi Delavski enotnosti, bi radi podrobneje obrazložitev, kdaj komu pripada cela, polovična ali znižana dnevnicca. Ali se od vrednosti dnevnicca odšteva regres za prehrano? Primer: Delavec iz d. o. o. s sedežem v Šoštanju dela na terenu v Ljubljani in se dnevno vozi na delo v to mesto. Kaj mu pripada?

Odgovor: Dnevnicca pripada delavcu, ki ima nalog za službeno potovanje. Polna dnevnicca gre delavcu, ki je na potovanju več kot 12 ur. Polovična dnevnicca gre tistemu, ki je na poti od 8 do 12 ur, znižano dnevnicco pa prejme delavec, ki potuje od 6 do 8 ur. Tako določata splošna kolektivna pogodba za gospodarske dejavnosti in uredba Vlade Republike Slovenije o povračilu stroškov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove upoštevajo kot odhodek (Uradni list RS št. 72/93, 7/95 in 5/98).

Dnevnicca in regres za prehrano se med seboj izključujeta. Če delavec dela v drugem kraju in ima nalog za službeno potovanje, mu pripada dnevnicca in za ta dan nima pravice do regresa za prehrano. Če pa je delavec začasno prerazporejen na delo v drug kraj, skladno s 14. členom splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti, mu pripadata regres za prehrano med delom in povračilo potnih stroškov.

Je pa še tretja možnost, in sicer, če delodajalec za delavce na terenu organizira bivanje in prehrano. V tem primeru imajo delavci pravico do terenskega dodatka.

Brane Mišič

Prvo srečanje članov Sindikata KNG

Na pobudo območnega odbora KNG Celje je republiški odbor Sindikata KNG sklenil organizirati športno-rekreativno srečanje članov sindikata, ki bo 16. septembra v Rogaski Slatini.

Za dobro organizacijo srečanja bo skrbel organizacijski odbor, v katerem so: Albin Šrimf (predsednik), Marin Žagar, Milivoj Mrkša, Milica Dabanovič, Vinko Permanšek in Marjan Barl.

Otvoritev srečanja bo ob 9. uri. Tekmovanja se bodo pričela pol ure kasneje. Svečana razglasitev rezultatov in družabno srečanje bo predvidoma ob 16. uri.

Na programu so tele discipline: mali nogomet, odbojka, košarka, balinanje, pikado, vlečenje vrvi in orientacija. V nogometu bodo tekmovala le moške ekipe, v vseh drugih disciplinah pa moški in ženske. Tekme bodo potekale po pravilih, ki so jih organizatorji objavili v posebnem biltenu. Pokale in nagrade bodo prejeli najboljši v posameznih disciplinah, vrstnega reda ekip pa organizatorji ne bodo ugotavljali.

Sindikati podjetij naj prijave pošljejo na naslov Območna organizacija sindikatov Celje, Gledališka 2, p. p. 163, 3000 Celje, najkasneje do 4. septembra.

SKEI Inexe Štore odgovarja Ekološkemu društvu Teharje

Železarji Štor smo prizadeti in ogorčeni zaradi objav Ekološkega društva Teharje v Večeru in Tedniku, v katerih nam očita veliko onesnaževanje okolja. Zaradi objavljenih neresnic je SKEI Inexe na seji izvršnega odbora in sprejel tole obrazložitev, za katero želimo, da jo objavite tudi v Novi Delavski enotnosti:

Iz pisanja o Inexi sklepamo, da se je predvolilni boj že začel. Železarji smo boja navajeni iz časov, ko so nam železarno hoteli zapreti in uničiti 150-letno železarsko tradicijo v našem kraju. Ekološko društvo Teharje opozarjamo, naj si na železarskih plečih ne kuje glasov na volitvah.

Inexa Štore je pridobila certifikat kakovosti 9001. Tudi za odpadno železo so predpisi in standardi, ki predpisujejo trgovanje in ravnanje z njim. Umazana podtikanja o kontaminiranem železu zaslužijo obsodbo in sodbo, vendar ekološkega društva ne nameravamo tožiti, kot nam ono grozi.

Izvršni odbor SKEI Inexe Štore zagotavlja, da železarna ne bo premet zapiranja. Investicije v izboljšanje tehnologije potekajo po načrtu in bodo zaključene konec letošnjega leta. Čistilne naprave pa bodo narejene, ko jih bomo sposobni postaviti. To bo tako v interesu železarjev in njihovega sindikata, lastnikov in poslovodstva kot tudi krajanov Teharj in Štor.

Železarjem je žal, da je bilo ekološko društvo Teharje ustanovljeno šele letos in nam ni moglo pomagati pred dvema letoma, ko nas je doletela katastrofalna poplava. Če bi nam takrat pomagali, bi jim bili hvaležni.

Jože Korpar, predsednik SKEI Inexe Štore

Opravičilo

"Draga, ponoči pa si prišla domov s sindikalne zabave zelo nadevana!"

"To pa ne bo držalo!"

"Kako da ne, saj sem te slišal, kako si kolovratila po dnevi sobi?"

"To nisem bila jaz, pač pa ljubček, ki me je pripeljal domov!"

Družba in pol

Tajnica je v zaporu obiskala svojega bivšega direktorja. "Čudi me, da sem vas danes obiskala samo jaz, saj so vas včasih v pisarni kar naprej oblegali številni kolegi in prijatelji."

"Nikar se ne čudite, saj se še vedno redno videvamo. Zdaj so vsi tukaj!"

Gumijasti podplati

"Zakaj pa se vidva vedno, kadar stopim v pisarno, muckata?" vpraša šef svojega računovodjo in njegovo tajnico.

"Zato, ker imate vi na čevljih gumijaste podplate," je odvrnila tajnica.

Ljubezniva tašča

"Draga tašča, pripravila si tako dobro kosilo, da sem pojedel kar štiri marelične knedle!"

"Nisi pojedel štirih, pač pa si jih pojedel natanko devet! Seveda pa to ni nič hudega, saj si pri nas ne gledamo pod prste, kaj kdo poje!"

Avtobus

"Ker ste bili vinjeni, boste morali avto pustiti tukaj!"

"Gospod policist, hk, lepo vas prosim, hk, kako pa naj pridem domov?"

"Z avtobusom!"

"Hk, to pa ne bo šlo. Hk, za avtobus nimam izpita!"

Blagajna

"Ne vem, kaj bi morali v našem podjetju še storiti, da bi nam v blagajno priteklo kaj denarja?" je direktor obupano dejal na zboru delavcev.

"Gospod direktor, najboljša bi bilo, če bi blagajno podjetja za kakšen mesec posodili kriminalistom. Oni ne vedo, kaj storiti, da jim denar ne bi prišel v blagajne!"

Obisk pri direktorju

"Želite, prosim?" je vprašala tajnica delavca, ko je vstopil v pisarno.

"Z direktorjem bi rad govoril."

"Danes je plačilni dan, zato nima veliko časa. Vašega obiska ne bo prav nič vesel!"

"Saj ravno zato tudi prihajam!"

Srečnica

"Najraje bi se razpočila od razočaranja in jeze. Mož, s katerim imam tri otroke, mi je včeraj rekel, da me ni nikoli resnično ljubil."

"Oh, ti pa si zares srečna! Koliko otrok bi šele imela, če bi te ljubil!"

Humoreska

"Oh, grozno!" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzdihnil rezkar Vili in se prijel za glavo. "Ali ste slišali, kako bodo letos izkoristili letni dopust naši poslanci in drugi politiki? Parlamentarne počitnice bodo skrajšali na polovico, tako da bodo trajale od 1. do 20. avgusta."

"Seveda smo slišali!" je odvrnil skladiščnik Rudi. "Saj vendar o tem, kdaj in kako bo preživelo dopust devetdeset naših poslancev in še nekaj ministrov zraven, skoraj vsak večer poročajo po nacionalni in komercialni televiziji, kakor da bi šlo za največji svetovni dogodek!"

"Saj na neki način to tudi je svetovni fenomen," je pribil mizar Tone. "Zato je kar prav, da naš tisk budno spremlja, kdaj bodo šli naši politiki na dopust."

"Zakaj bi bilo to kaj posebnega, saj je to nekaj najbolj običajnega, da v poletnih mesecih ljudje izkoristijo dopust, ali ne!?" se je v pogovor vključil kurir Peter. "V domala vseh demokratičnih državah na svetu poznajo parlamentarne počitnice!"

slanci v počitniškem času poskušali nadoknaditi tisto, česar niso naredili čez leto."

"Kdo ve, ali so poslanci zadnje mesece prejemale kaj manjše plače, ker niso uresničili plana?" je povprašal Peter. "Če bi jaz naredil samo četrtno norme, bi zagotovo dobil samo zajamčeno plačo ali pa še te ne!"

"Bodi prepričan, da poslanci kljub temu, da letos niso skoraj še nič naredili, ne prejemaajo zajamčenih plač," se je zarežal Rudi. "Če bi jih, bi zajamčene plače zagotovo že krepko povišali. Dokler se sindikati zama borijo za povišanje izhodiščnih in zajamčenih plač, pa vemo, da so naši politiki še vedno plačani mimo kolektivnih pogodb po nekem svojem plačnem sistemu, ki velja samo zanje."

"Sicer pa ne razumem, zakaj želijo poslanci na dopust, saj jim bo knalu iztek mandata in bodo lahko za poslanske plače doma počivali celo leto," je dejal Peter.

"Peter, ti pa si optimist!" se je ponovno zarežal Rudi.

Iz dnevnika delavca Jožeta

Parlamentarne počitnice

"Že, že," je odvrnil Tone. "Vendar v normalnih državah poslanci in politiki takrat, ko niso na počitnicah, tudi kaj pametnega naredijo. Pri nas pa poslanci in politiki vse leto niso storili nič posebnega koristnega, zdaj ko bi končno lahko začeli sprejemati zakone, ki jih je vlada predložila parlamentu, pa so začeli razpravljati - pa ne o predloženih zakonih, temveč o tem, kdaj bodo šli na dopust. Ali ni to svetovni fenomen?"

"Kdo pravi, da naši poslanci in drugi politiki letos niso še nič naredili?" se je v pogovor vmešala Sonja iz računovodstva. "Saj so vendar zamenjali vlado! Kaj bolj pomembnega bi že težko naredili!"

"Eh, Sonja, ne trapaj!" je dejal Tone. "Če bi bilo to kakšno delo, bi bil naš direktor najbolj priden delavec v naši tovarni, saj je letos zamenjal že štiri ljubice. Sicer pa vlade pri nas niso zamenjali poslanci, temveč dve poslanki, ki sta se očito naveličali maratonskih preprirov v parlamentu. Zdaj, ko smo po večmesečnih preprih končno dobili novo vlado in ko so zagotovljeni vsi pogoji za normalno delo pri usklajevanju naše zakonodaje z evropsko, pa so se poslanci začeli odpravljati na dopust. Naj razume, kdor more!"

"Veš, Tone, človeka tudi prepri utrudijo," je vzdihnila kuharica Špela. "Kadar se jaz doma sporečem z mojim, sem potem tudi nekaj dni čisto zanič. Prepri človeka izčrpajo bolj kot še tako težaško delo. Naši poslanci so se v prvi polovici leta toliko prepirali, da si ne bodo mogli oddahniti in umiriti živcev niti do konca leta, četudi bi bili ves čas na dopustu."

"To je res!" je pribil strugar Lojze. "Mnogi naši politiki so zadnje čase tako nervozni, da sploh ne znajo več normalno govoriti, pač pa samo še iščejo prepri. Samo pogledajte, kako se zdaj prepirajo o novem volilnem sistemu. Verjetno bi bilo zares najbolje, da gredo čim prej na dopust in si odpočijejo živce."

"Že, že," je zamišljeno dejal Tone. "Vendar pa - živci gor, živci dol - delo je delo. Tudi mene nihče ne vpraša, ali sem razpoložen za delo ali ne. Šefi terjajo od mene samo rezultate. V normalnih državah imajo parlament za to, da sprejema zakone. Naši poslanci pa letos na področju prilaganja naše zakonodaje pravnemu redu Evropske unije niso uresničili niti četrtnine plana, ki so si ga sami zadali. Če bo šlo tako naprej, bo Slovenija zaradi neuskaljenosti zakonodaje v prvem krogu širitve Evropske unije ostala pred njenimi vrati. Zato bi bilo prav, da bi po-

"Zakaj le?" je vprašal Peter.

"Ker verjameš, da volitve sploh bodo!" je odvrnil Rudi in se začel krohotali. "Ker večina politikov trdi, da legalnega in legitimnega volilnega sistema sploh nimamo več, o novem pa se poslanci niso sposobni ali pripravljeno dogovoriti in ga uzakoniti, volitev v državni zbor verjetno sploh ne bo mogoče izvesti. Tako bo lahko sedanja garnitura politikov, ki ni sposobna sprejeti niti nove volilne zakonodaje, kaj šele uskladiti našo zakonodajo z evropsko, ostala na oblasti oziroma v opoziciji do konca življenja. Samo občasno bodo zamenjali položaje - eni bodo šli za ministre, drugi pa bodo šli v opozicijo in pospravili v žep odpravnine ter obratno."

"Oh, grozno, grozno ..." se je ponovno prijel za glavo Vili. "Zadnji čas je za referendum!"

"Če misliš, da lahko volivci na referendumu izberemo najboljši volilni sistem, se motiš," je pribil Rudi. "Strokovnjaki opozarjajo, da so to preveč zapletena vprašanja, da bi lahko o njih brez temeljite in večmesečne javne razprave odločali volivci."

"Kdo pa govori o referendumu o volilnem sistemu?" je presenečeno vprašal Vili.

"Ti si začel govoriti o referendumu in ne jaz!" je nejevoljno odvrnil Rudi.

"Seveda, vendar ne o referendumu o volilnem sistemu!" je dejal Vili.

"O kakšnem referendumu pa?" smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

"Ljudstvo bi moralo z referendumsko odločitvijo politike zavezati, da morajo na dopust, tako kot to velja zakon!" je odločno dejal Vili. "Čas parlamentarnih počitnic, ko so naši politiki, ministri in državni funkcionarji na dopustu, je v tej deželi najlepši čas, ko nam vsem skupaj ni treba poslušati nenehnih preprirov, podtikanj in medsebojnih obtoževanj. Ljudstvo si pravice do parlamentarnih počitnic ne sme pustiti odvzeti. Naj za vruga naši politiki že enkrat gredo na dopust in naj tam ostanejo čim dalj časa, ali ne!?"

"Vili, če boš začel zbirati podpise za razpis referenduma, lahko računam na naše podpise!" smo vsi vzkliknili v en glas.

"Pa še to napiši na referendumsko pobudo, naj parlamentarne počitnice trajajo vsako leto obvezno najmanj tri mesece, in ne tako kot letos samo tri tedne!" je odločno dodala Špela. "Dvajset dni parlamentarnih počitnic je odločno premalo, da bi se ljudstvo lahko odpočilo od svojih dragih voditeljev!"

SOLIDARITY (31.)

NA ZADNJI SEJI SEM SE SEZNANIL TUDI Z LISTINO IMF-a O ZAPOSLOVANJU IN STABILNI GOSPODARSKI RASTI.

LISTINA IMF-a O MOŽNOSTIH NA PODROČJU GOSPODARSTVA IN SOCIALE

Različni načini delovanja do Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada.

Premik gospodarske politike od denarnih restrikcij na pospeševanje zaposlovanja.

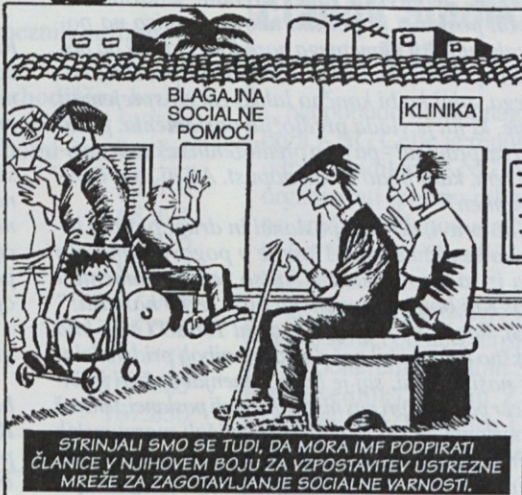
Omogočiti gospodarstvu, da podprejo industrijsko politiko, ki zagotavlja ekonomski razvoj.

POZIVAMO SVETOVNO BANKO IN MEDNARODNI DENARNI SKLAD, DA PRIZNATA POMEN SINDIKATOV IN GOSPODARSKEGA RAZVOJA.

PRIZNATI NAM MORATA STATUS NEVLADNIH ORGANIZACIJ!

KONGRES POZIVA MEDNARODNO ZVEZO SINDIKATOV NA ENI IN SVETOVNO BANKO NA DRUGI STRANI, DA SE SKUPNO DOGOVORITA O PRILAGAJANJU STRUKTURNIH PROGRAMOV, ODLOGU DOLGOV IN DRUGIH POMEMBNIH GOSPODARSKIH ZAHTEVAH.

STRINJALI SMO SE TUDI, DA MORA IMF PODPIRATI ČLANICE V NJIHOVEM BOJU ZA VZPOSTAVITEV USTREZNE MREŽE ZA ZAGOTAVLJANJE SOCIALNE VARNOSTI.

PREDSTAVNIKOM DRŽAV V RAZVOJU MORAMO POMAGATI, DA BODO UDELEŽENI V ODLOČANJU. POOSTRITI JE TREBA NADZOR NAD FINANČNIMI TRGI. NACIONALNA ZAKONODAJA MORA BITI UČINKOTIVA. PREGLEDNA. ZAGOTOVLJEN MORA BITI NADZOR.

ZAGOTAVLJATI MORA NADZOR NAD TUJIMI VLAGANJI V POKOJNINSKE SKLAD. ZAHTEVATI MORAMO DELAVSKI NADZOR NAD NJIMI. V GLOBALNEM KAPITALU JE TUDI NJIHOV VLOŽEK. NADZOR NAD NJIM SE POGOSTO IZVAJA V NASPROTJU Z NJIHOVIMI INTERESI.

PRI NAS JE NAJHUŠE TO, DA JE NAJVEČJI DELNIČAR SINDIKALNI POKOJNINSKI SKLAD.

PRAVNI NAŠVETI

Piše:
Lidija Jerkič

Dodatki za neugodne vplive delovnega okolja

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Delodajalec določi dodatke za neugodne vplive delovnega okolja in posebne nevarnosti pri delu v kolektivni pogodbi oziroma splošnem aktu. Ti dodatki se obračunavajo v tolaškem znesku in se valorizirajo z eskalacijsko lestvico iz tarifne priloge kolektivne pogodbe dejavnosti.

Dodatek za neugodne vplive delovnega okolja se upošteva pri delih, pri katerih so delavci izpostavljeni neugodnim vplivom okolja, kot so na primer: delo na prostem in nevarnost prehladnih obolenj, nevarnost nezgod, toplotno okolje, jedke in hladilne tekočine, voda, vlaga, aerosoli, plini, para, dim, saje, prah, umazanija, neprijetni vonji, ropot, vibracije, razsvetljava (umetna, slaba, neustrezna), delo v rovih, delo v cevovodih, delo na višini, varjenje s plazmo, elektrooblačno žlebljanje, ipd.

Dodatek za posebne nevarnosti pri delu se upošteva pri delih, pri katerih je delavec izpostavljen posebnim nevarnostim (požar, voda, eksplozija, sevanje ipd.).

Višina dodatka na uro ne sme biti nižja od 0,10 % izhodiščne plače za prvi tarifni razred po kolektivni pogodbi dejavnosti.

Dodatki, ki so določeni v tem členu, so minimum in jih je pri delodajalcu mogoče določiti le na višji ravni. Obračunavajo se od osnovne plače delavca, opredeljene v pogodbi o zaposlitvi. Možen je tudi kumulativen način obračuna dodatkov, če je določen s kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom delodajalca. Dodatki se izplačujejo na podlagi:

- delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden,
- za skupno delovno dobo,
- neugodnih vplivov delovnega okolja:

– pri delih, pri katerih so delavci izpostavljeni neugodnim vplivom delovnega okolja; zaradi posebnih nevarnosti pri delu; pri delih, pri katerih delavec v skladu s predpisi stalno uporablja zaščitna sredstva (40. člen SKPgd).

Dodatki pod a) in b) so določeni v odstotku od osnovne plače delavca, dodatki pod c) pa v nominalnem znesku, ki znaša na uro najmanj 0,10 % izhodiščne plače za prvi tarifni razred po KPD. Dodatki za neugodne vplive delovnega okolja so torej zneskovno enaki

SOLIDARITY (32.)

za vse delavce, ne glede na njihovo osnovno plačo, in so odvisni od vrste in stopnje neugodnih vplivov, v katerih delavci delajo.

Dodatki se obračunavajo in izplačujejo le za čas, ko je delavec delal v pogojih, zaradi katerih mu dodatek pripada. To velja tudi za dodatke za neugodne vplive delovnega okolja. Če delavec ves čas dela v delovnem okolju z neugodnimi vplivi, se ti delovni pogoji upoštevajo pri zahtevnosti delovnega mesta in odražajo v višji osnovni plači. Dodatki za neugodne vplive delovnega okolja za posamezno delovno mesto pri delodajalcu se določijo v kolektivni pogodbi oziroma splošnem aktu glede na posebnosti delovnega okolja. Višina dodatka za posamezne vplive, določena s KPD, je minimum, ki ga delodajalec ne more znižati. Gre za dodatek, ki delavcu pripada za stopnjo obremenitve, ki je med naštetimi najmanjša. Večja kot je stopnja obremenitve, višji bo tudi dodatek. Dodatki za posamezne obremenitve se seštevajo.

Dodatki se med seboj ne izključujejo, razen dodatka za delo na dan praznikov oziroma dela prostih dni po posebnem zakonu in dodatka za delo v nedeljo. Če delavec torej dela v nedeljo, ki je hkrati tudi praznik (npr. 1. maja), mu gre le dodatek v višini 50%. S KPD je sedaj urejeno vprašanje dodatkov za delavce, ki delajo na dan praznika ali dela prosti dan. Tem delavcem pripada za delo na tak dan plačilo za opravljeno delo, nadomestilo plače za ta dan (kot ostalim delavcem, ki bi sicer delali, pa zaradi praznika ne delajo) in dodatek za delo na praznični oziroma dela prosti dan (skupno torej 250%). Delavcem, ki na praznični oziroma dela prosti dan ne delajo, bi pa sicer delali, pripada nadomestilo. Nadomestilo ne pripada delavcem, ki po rednem razporedu tudi sicer na ta dan ne bi delali (npr. vratarske službe).

Praznike in dela proste dneve določa Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v RS (UL RS, št. 26/91).

Prazniki so:

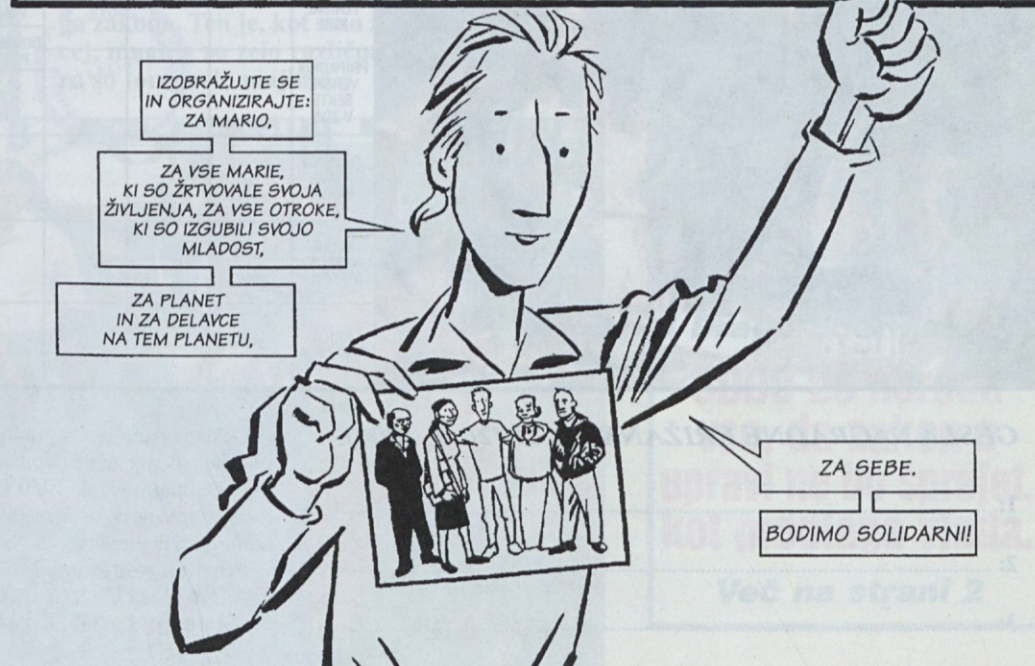
- 1. in 2. januar, novo leto,
- 8. februar, slovenski kulturni praznik,
- 27. april, dan upora proti okupatorju,
- 1. in 2. maj, praznik dela,
- 25. junij, dan državnosti,
- 1. november, dan spomina na mrtve,
- 26. december, dan samostojnosti.

Dela prosti dnevi so tudi:

- velikonočna nedelja in ponedeljek, velika noč,
- binkoštna nedelja,
- 15. avgust, Marijino vnebovzetje,
- 31. oktober, dan reformacije,
- 25. december, božič.

Praznik oziroma dela prosti dan, ki pride na nedeljo, se ne prenaša na naslednji delovni dan.

Dodatek v višini 50% pripada delavcu po 6. alineji tudi za delo na dan, ki je sicer prost po delovnem koledarju delodajalca (npr. sobote).

AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA, NOSILKA GLAVNIH VLOG V FILMIH PRIKAZANIH NA SLIKAH	GLAVNO MESTO ITALIJE	JAMA NASTALA ZARADI USELANJA TAL	DEL SEDLA	NORVEŠKI POLARNI RAZISKOV., NOBELOVEČ 1922	POSLANEC HVALICA	ŠIRŠA POT ZA PROMET Z VOZILI	IGRALEC											<p>Avtor: Rudi Murn</p>		
Nova Delavska enotnost št. 29	GRMIČEK Z RDEČIMI JAGODAMI	7																		
KAR SE K CEMU NA KONCU POVE, NAPIŠE	MESTO V RUSIJI	8																		
SIMETRIJA																				
KNOCK OUT	ZNIŽANA NOTA "D"					TELUR														
ORGAN VIDA	PREBIVALKA ORIENTA					BANČNI PREDAL														
RASTLINA SPORIŠ (množina)		KLAVEC ŽIVINE					NAUK O SVETLOBI	MARJAN LIPUŠEK	2		PRIMER	DEČEK S ČUDEŽNO SVETILKO	STAREJŠA FILMSKA IGRALKA HAYWORTH	IZOBČENJE IZ CERKVE	TALJENJE	<p>HRIB PRI BEOGRADU</p>				
Nagrada križanka št. 29	MLEČNI IZDELEK			AVSTRIJSKA POROČEVALSKA AGENCIJA	APARAT ZA FOTOGRAFIRANJE															
	OKRASNI TROPSKI GRM					VISEČA KOŽA POD VRATOM GOVEDA														
	STOICIZEM					ORAČ														
TURŠKO PRISTANIŠKO MESTO OB ČRNEM MORJU					LUKA NA JAP. OTOKU HOKAIDO					ROMAN CHATEAU-BRIANDA										
PRIPADNIK STAROGRških TETOV			AMERIŠKO POLIAKRILNO VLAKNO (iz črk KRILANA)			KRANJ					TRETJI SKLON, DAJALNIK									
ŠVEDSKI KNJIŽEVNIK HANSSON			AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC WALLACH	MLINSKI ZLEB					7132 m VIŠOKA GORA V ZAHODNEM NEPALU			GRŠKA CRKA								
AVSTRIJSKI FILOZOF (Max)					ZMIKAVT					PEVEC POPEVK	OSEBNI ZAI MEK			MELIŠČE						
							SEVERNO-AMERIŠKI INDIJANEC					GOROVJE V ZAHODNIH ALPAH	FILMSKA IGRALKA GADNER							
	LJUDSTVO KOLLA V PERLUJU IN BOLIVIJI					ALUMINIJ			NA ZID NANES. MALTA					RIMSKI CESAR	SOGLASNİKA IZ BESEDE ČAS	DEL NOGE	OBLIKA IMENA ANDREJU			
									ESKONTNE OBRESTI											
							3													
									DEL TENISKE IGRE			PREJA IZ VISKOZNIH VLAKEN								
									PRIPADNIK VERSKE SEKTE V ZDA			DOBESEDEN PREVOD			LUKA DROBEŽ	SPREMLJEVAL. OGNJA				
									RUMENO RJAVA BARVA			GLEDALIŠKO PRIZORIŠČE	OLIVER TWIST							
									NAGIB, NAKLON, STRMINA											
									KRILO POSLOPJA					SOPROG						

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 28 (20. 7. 2000):

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevati bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 7. avgusta 2000.**

Pravilna rešitev gesel iz 27. letošnje številke Nove Delavske enotnosti:
1. BLED, 2. KOPANJE, 3. PLETNA, 4. OTOK. Nagrado 5000 tolarjev prejme Stanislav Lesjak, Čopova 25, 3000 Celje.